

Josep PERARNAU I ESPELT

UN NOU BIFOLI DEL LLIBRE DE LES DONES
DE FRANCESC EIXIMENIS

(ACA, Canc., Pergamins. Fragments, n. 420)

Només fa un parell d'anys, el prof. Jesús Alturo amb motiu de presentar un altre fragment del mateix llibre eiximenià trobat a l'ADB¹, no sols recordava els exemplars manuscrits, en els quals el text se'ns ha conservat,² ans hi afegia una llista dels exemplars documentats en inventaris de llibres dels segles XV-XVI, on, com si volgués donar la raó a Wittlin, el qual considerava «que d'aquesta obra de Francesch Eiximenis en circularen unes cinquanta còpies»,³ presenta una llista, en la qual trobem cinquanta-un exemplars documentats en els dits segles.⁴

Val a dir que, d'una banda, no hi són tots, car, bon punt acabada la llista, recorda que el monestir de Santes Creus en posseïa un altre exemplar,⁵ i la notícia donada per Emili Grahit d'un (o dos?) exemplars ara inexistents a la biblioteca de El Escorial, i d'una part manuscrita del mateix *Llibre* «en la biblioteca de Sant Joan... en un volum que conté tres altres obres: la primera,

1. Jesús ALTURO I PERUCHO, *Noves dades sobre la difusió de Lo libre de les dones de Francesc Eiximenis*, dins «Quaderns de la Selva», 13 (2001 = «Estudis en honor de Josep M. Pons i Guri, 2), 255-264. N'hi ha resum en la secció de *Notícies bibliogràfiques* d'aquest volum. S'hi ha d'afegir l'exemplar, sembla destinat a Benet XIII, pel qual el 20 de maig del 1401 hom pagava 4 lliures, vuit sous i sis diners per les feines de copiar, il·luminar i relligar el *Llibre de les dones* (cfr. «ATCA», I (1982), 209), exemplar que no figura en l'inventari de la biblioteca papal de 1423, publicat en el volum VI d'ATCA. No consta si era manuscrit o imprès l'exemplar que el 1613 figurava en l'inventari dels llibres de l'arquebisbe de València, Isidoro Aliaga, publicat suara dins «Escritos del Vedat», XXXI (2001), 300, del qual hom pot veure notícia bibliogràfica en la secció corresponent d'aquest volum.

2. *Ibid.*, 256. Hom pot repassar el camí de formació de la dita llista de manuscrits, començant per les limitades notícies que en donà Emili GRAHIT, *Memòria sobre la vida y obras del escritor geroní Francesc Eiximenis*, ara reproduït dins *Studia bibliographica*. Emili GRAHIT, Jaume MASSÓ I TORRENTS, et alii (Estudis sobre Francesc Eiximenis, 1), Girona, Col·legi Universitari i Diputació 1991, 30-33; i seguint pel tothora indispensable Jaume MASSÓ I TORRENTS, *Les obres de fra Francesch Eximeniç (1340?-1409?)*. *Essai d'une bibliografia*, *Ibid.*, 103-114, que, amb alguns complements, arriba a la llista oferta per Curt WITTLIN en la *Introducció* a l'edició del dit llibre a cura de Frank NACCARATO (Biblioteca Torres Amat, 9), Barcelona, Curial Edicions Catalanes 1981, XXXIII-XXXVI.

3. Curt WITTLIN, *Introducció* (citada en la nota anterior), XXXV.

4. Jesús ALTURO, *Noves dades* (citada en la nota 1), 258-262.

5. Jaume VILLANUEVA, *Viage literario a las Iglesias de España*. Vol. XX, *Viage a...*, Madrid 1851, 125.

De la providència del consell, que dona nom al codice, segons los indices»⁶; si hi afegim els fragments dels capítols 384-390, 392, 394-395 descoberts pel mateix Curt Wittlin a Tarragona, Biblioteca Pública, ms. de Santes Creus, 22,⁷ i el descobert darerament pel prof. Alturo, tindrem una primera idea força aproximada d'allò que ara sabem de la difusió del *Llibre de les dones*.

Intentem de precisar, ni que sigui mínimament, aquesta informació: la cinquantesena (si no m'erro, són cinquanta un, car en l'inventari de Pere Guialseny en figuren dos: 260, anotació tercera) d'exemplars documentats pel prof. Alturo, no són pas tots manuscrits, car almenys nou, en inventaris posteriors al 1518, consten explícitament 'd'estampa'. Una altra observació sobre la materialitat dels volums ens acostarà al nostre tema; de vuit dels quaranta-dos restants, tots manuscrits, l'escrivà que féu l'inventari no consignà si eren escrits damunt pergamí o paper; i dels altres trenta-quatre només un consta de pergamí, el de la biblioteca de la reina Maria, muller d'Alfons IV Trastàmara⁸; tots els altres trenta-tres consta que eren escrits damunt paper. He dit que aquesta observació ens atansa al tema, perquè el nostre bifoli (com el fragment de l'ADB i l'exemplar de la reina Maria) és en pergamí; formava, doncs, part del petit grup d'exemplars manuscrits que, prescindint de qualsevol referència a un possible posseïdor, són en ells mateixos, de categoria superior.

Encara és possible de fer una altra observació, aquesta geogràfica: dels quaranta-dos, disset eren localitzats a Barcelona, deu a Mallorca, cinc a Vic, dos a Cervera i un a cada una de les poblacions de Guissona, Collbató, Perpinyà, Santes Creus i el palau reial de València. Ara, el nostre col·loca una banderola en les contrades de Girona i en tant que la documentació permet de saber, a Sant Feliu de Guíxols.

Les observacions anteriors han generat dins meu la certesa que som lluny de conèixer ni la quantitat ni la difusió d'exemplars, manuscrits o d'estampa, de *El llibre de les dones* d'Eiximenis: m'ho fa dir una altra observació: la que la difusió geogràfica acabada de formular és paral·lela (i deutora) dels catàlegs de manuscrits (o treballs equivalents) existents fins ara, de manera que es pot assenyalar la respectiva font per almenys trenta-quatre dels dits manuscrits: els de Barcelona són bàsicament coneguts o pels estudis d'Emili Grahit i de Jaume Massó i Torrents, o, sobretot, pel treball de Josep M. Madurell i Marimon

6. Emili GRAHIT, *Memoria...* (citada en la nota 2), 32: crec que cal precisar que la 'biblioteca de Sant Joan' no era la de l'antic convent de Sant Joan de Jerusalem, ans la primera 'biblioteca provincial', amuntegada en el dit edifici després de la desamortització del 1835.

7. Curt WITTLIN, *Extrets d'obres d'Eiximenis copiats i amplificats per Jaquet de Marvilla en un manuscrit de Santes Creus*, dins «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», 42 (1989-1990 [1991]), 313-339, en particular 314, 318-321 i 323-324.

8. En transcriu l'anotació de l'inventari, Jaume MASSÓ I TORRENTS, *Les obres...* (citada en la nota 2), 105. Els plec de l'exemplar de Barcelona, BC, ms. 461. són formats d'un full o bifoli de pergamí i d'altres de paper.

i de Josep A. Iglésias,⁹ els de Mallorca pels dos articles de Gabriel Llopart i Moragas i pels dos volums de J. N. Hillgarth,¹⁰ els de Vic per les pàgines d'Eduard Junyent i Subirà¹¹ i els de Cervera i contrada (Guissona) pels aplecs d'Agustí Duran i Sanpere i de Josep M. Llobet i Portella.¹² Cal, doncs, esperar que futures notícies procedents d'inventaris o futures troballes de fragments, de pergami o de paper, ens permetran d'anar completant nombre i abast geogràfic dels primitius exemplars del *Llibre de les dones*.

De moment, però, concentrem l'atenció en el bifoli procedent de Sant Feliu de Guíxols, ara a l'Arxiu Reial de Barcelona.

Trobada i retrobada

Quan encara l'Arxiu Reial de Barcelona (dit també de la Corona d'Aragó) era ubicat en l'antic Palau del Lloctinent dins el centre de la Barcelona gòtica, em vingué a les mans un bifoli, del qual i de la seva signatura arxivística, en aquell moment en la secció de *Monacals d'Hisenda*, prenguí nota; anys després, quan l'Arxiu ja havia emigrat a l'Eixample, em vingué a les mans la dita nota, i em féu cercar el bifoli, que en l'entretemps també havia emigrat del seu lligall i secció secular a la molt més important de Cancelleria, sèrie de *Pergamins*, sotssèrie *Fragments*, a la carpeta núm. 19, núm. 420, corresponent a la localització arxivística que figura en el títol.

9. Josep M. MADURELL I MARIMON, *Manuscrits eiximenians. Petit repertori documental*, dins «Miscelánea Martínez Ferrando», Madrid 1968, 291-313; i Josep A. IGLÉSIAS, *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XV. Les biblioteques de clergues, juristes, metges i altres ciutadans a través de la documentació notarial (anys 1396-1475)*, tesi doctoral en curs de publicació.

10. Gabriel LLOPART I MORAGAS, *El llibre català a la casa mallorquina (1350-1550)*, dins «Analecta Sacra Tarraconensia», 48 (1975), 193-240; i 49-50 (1976-1977), 57-114. Jocelyn N. HILLGARTH, *Readers and Books in Majorca, 1229-1550. I-II* (Documents, Études et Répertoires publiés par l'Institut de Recherche et d'Histoire des Textes), París 1991; vegeu-ne la revisió dins ATCA, XII (1993), 446-447, signada per Leonard E. Boyle.

11. Eduard JUNYENT I SUBIRÀ, *Repertorio de noticias sobre manuscritos catalanes entresacados de algunos inventarios de la Curia Fumada de Vic*, dins «Analecta Sacra Tarraconensia», 16 (1943), 57-86.

12. Agustí DURAN I SANPERE, *Notícia de llibres en inventaris de Cervera*, dins «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya», IV (1917), 127-135; ara s'hi ha d'afegir l'exemplar en paper però dignament encobertat, documentat el 1487 entre els béns relictos del prevere Pau Massana; la informació sobre aquell volum es pot veure en Josep M. LLOBET I PORTELLA, *Llibres esmentats en alguns inventaris notariais cerverins del segle XV*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XVI (1997), 412, núm. [44].

És possible que els estudis dedicats en els darrers anys a la producció editorial valenciana del segle XVI proporcionin informació sobre exemplars documentats a la ciutat de València (cal suposar que famílies nobles relacionades amb dona Sança Ximenes d'Arenós se n'haurien procurat algun exemplar), però m'excuso de no haver realitzat aquesta recerca.

Descripció del bifoli

En aquest moment, el dit bifoli amida 489 mm d'amplada i 350 d'alçada; la seva situació dins la camisa de plàstic, que hom diria feta a mida per a ell, i d'aquesta dins la carpeta núm. 19, no és pas la primitiva. Intentem, doncs, de refer el camí que, entre la primera meitat del segle XV i la segona del segle XX, el féu passar, d'ésser un full (o dos folis o quatre pàgines dins un volum manuscrit) a sobreviure (de moment) dins una camisa de plàstic; així, tot informant-nos de les vicissituds seculars, anirem coneixent particularitats del bifoli residual. En el citat itinerari, crec que hom hi pot distingir tres etapes.

a) Dins el volum primitiu

En un primer moment, crec que és possible d'afirmar amb certesa que el bifoli formava part d'un plec i aquest d'un volum, que contenia o tot o potser només una part determinada del *Llibre de les dones* de Francesc Eiximenis. El fet que el primer foli del bifoli contingui el text dels capítols CCXV-CCXVII (d'aquest, la part inicial) i el segon el dels CCXXXIX (part final), CCXL-CCXLI i CCXLII (part inicial), ens permet d'afirmar també amb certesa que entre els primer i segon folis actuals hi havia els bifolis que contenien el text dels capítols CCXVII (part final) a CCXXXIX (part inicial): vint-i-un capítols (CCXVIII-CCXXXVIII) i dos fragments.

Aquestes dades, comparades amb el text publicat l'any 1981,¹³ ens permeten de fer alguns càlculs i d'aventurar algunes hipòtesis de treball. La base del càlcul consisteix en aquesta constatació: el text del segon foli equival de forma gairebé matemàtica al de les pàgines 352, 353, 354 i 355 de l'edició;¹⁴ partint doncs, de la paritat aproximada entre una pàgina de l'edició del 1981 i un corondell del nostre bifoli, tenim que entre el text final del primer foli (o quart corondell del primer foli) i l'inicial del segon foli (o del primer coron-

13. És l'única després de la incunable del 1495: FRANCESC EIXIMENIS, *Lo llibre de les dones*. II. Edició crítica a cura de Frank NACCARATO sota la direcció de Joan COROMINES. Revisada per Curt WITTLIN i Antoni COMAS. Introducció i apèndixs de Curt WITTLIN. Glossari a cura d'August BOVER i FONT (Biblioteca Torres Amat, X), Barcelona, Curial Edicions catalanes 1981, 317-321 (text corresponent al primer foli; i 351 (línia quarta del final de la pàgina)-355 (línia penúltima del final de la pàgina).

14. No és ben bé matemàtica, car d'una banda s'hi han d'afegir les quatre línies finals de la pàgina 351, però de l'altra se n'han de treure gairebé les dues finals de la pàgina 355; i cal tenir en compte, que les pàgines de l'edició no són una mida matemàtica, car hi incideixen dues variants, la dels espais en blanc entre els capítols i la de les notes a peu de pàgina; per això, de forma aproximada, sí que podem establir aquesta paritat: les quatre pàgines de l'edició encaixen amb els quatre corondells del segon foli, cosa que també es dona, amb la mateixa aproximació, en el text del primer foli, que va de mitja pàgina 317 a gairebé mitja pàgina 321, amb la qual cosa l'aproximativa paritat entre text d'un corondell manuscrit del nostre bifoli i text d'una pàgina de l'edició 1981 es confirma.

dell del segon foli) hi ha en l'edició tot el text que va de més amunt de mitjana pàgina 321 a la línia quarta final de la pàgina 351: trenta-una pàgines, que, doncs, correspondrien a trenta-un corondells: arrodonim-los a trenta dos corondells/pàgines (les dues variants, que són els espais entre capítols i les notes a peu de pàgina ens ho permeten) i tindrem vuit folis o quatre bifolis: entre el text del nostre foli primer i el del nostre foli segon hi havia el corresponent a vuit folis o quatre bifolis, cosa que ens dóna un plec o quadern de cinc fulls doblats o bifolis, és a dir, l'actual salvat i els quatre suposem perduts.

D'ací neixen dues preguntes que han de restar sense resposta: el plec o quadern era format per només cinc fulls doblats o bifolis, o encara per algun altre; en principi, són possibles tant la resposta afirmativa com la negativa, encara que les operacions numèriques que acabem de fer semblen imposar la darrera; els quaderns de cinc fulls doblats eren absolutament normals, com també els de sis o els de quatre; a favor de la negativa hi ha el detall, que tampoc no dóna cap certesa apodíctica, que al final del segon foli no hi ha reclam, cosa que seria normal d'esperar, sobretot en una còpia d'una certa qualitat com aquesta (es troba entre els exemplars excepcionalment escrits damunt pergamí, i, a judicar per la lletra, el copista devia ésser un professional).

Si el quadern hagués estat només de cinc bifolis o fulls doblats tindríem que l'actual foli primer, en el seu primer corondell, coincideix amb precisió literal amb l'encapçalament del «quart tractat de la quinta part d'aquest libre», quart tractat que exposa la doctrina sobre els pecats capitals (o mortals com en deien en aquell temps), al qual hom podia afegir, a tall d'apèndix, el tractat cinquè de la mateixa part quinta, destinat a exposar la doctrina sobre els cinc sentits corporals (o, lul·lianament, sis, car després dels capítols dedicats a cada un dels cinc, en segueixen dos (els 264 i 265) sobre els pecats de llengua, és a dir, sobre l'*'affatus'* humà), amb la qual cosa tindríem una exposició sobre els pecats i els sentits corporals i llur relació amb el pecat. És a dir, el nostre bifoli no hauria pertangut a una còpia sencera del *Llibre de les dones*, ans, possiblement, només a la dels capítols CCXV-CCLXXIV. Però tot això no són més que hipòtesis sense confirmació, almenys per ara.

No sé si, ni quant al quadern ni quant al volum, és possible d'afirmar gaire res més; per exemple, no m'atreviria a assegurar que l'actual mida de l'amplada del bifoli sigui la primitiva, ben al contrari; crec poder afirmar que la llargada inicial era de 520 mm, resultat de l'operació següent: guiat pel séc que hi ha entre els dos folis i que correspon al plec inicial entre les dues meitats, la corresponent al foli primer amida 260 mm i la del segon, només 229; diferència confirmada pel marge en blanc entre el corondell extern del foli primer i el final del pergamí (65 mm en f. 1v) i el mateix espai en el f. 2v (35 mm); cal, doncs, comptar que la llargada inicial del bifoli tenia 30 mm més que l'actual (489), per tant, uns 520 mm.

Aquest espai era repartit de la manera següent: marge extern del f. 1: 65 mm; amplària del primer corondell: 73 mm; columna central entre els dos corondells, en blanc: 16 mm; amplada del segon corondell: 73/75 mm; marge

intern entre el segon corondell i el centre del plec: 35 mm, la suma dels quals espais és de 262 mm: si la doblem perquè aquests devien ésser els mm de la distribució d'espais en les dues pàgines del segon foli, tindrem 524 mm, que són pràcticament els que acabo de donar en atribuir a la longitud transversal del pergamí en el seu estat primitiu ,uns 520 mm'. Afegiré que un corondell normal d'aquest bifoli conté cinquanta línies, amb separació de cinc mm, escrites amb lletra gòtica formada, però molt acostada a la cursiva, rodoneta, de traç recte i de gruix accentuat, amb ús constant de línies allargades en la ,s' i la ,i', segurament de principis del segle XV; els títols dels capítols i les respectives caplletres són en vermell (una en blau); la caplletra primera, inicial del quart tractat, és acolorida de vermell i blau i completada amb línies vermelles en arabesc.

Si encara em pregunto quelcom més sobre el plec he d'afirmar que només en puc saber que, segurament tots els seus bifolis eren de 520 mm d'amplada i de 350 d'alçada; però no sé si els bifolis eren de pergamí o de paper; si haguessin estat de paper, el normal és que l'actual bifoli de pergamí hagués estat el més extern del quadern (no podia ésser el bifoli del mig perquè el text que manca entre el capítol CCXVII i el CCXL ho fa impossible, car en tal hipòtesi, el text dels dos folis hauria estat consecutiu); potser només puc aventurar la hipòtesi que tot el quadern (i, doncs, en principi, tot el conjunt) fos escrit damunt pergamí. Però és pura hipòtesi, car també podia haver estat format per un full (o bifoli) de pergamí i quatre de paper.

b) Del volum al bifoli

Fins a quant durà la vida del dit volum en la seva integritat? Tampoc no hi puc donar resposta; només m'atreveixo a dir que entorn de tres segles més tard, en un moment que devia ésser de la primera meitat (o potser del primer terç) del segle XVIII, el volum ja s'havia desballestat, car el bifoli en la seva forma actual compareixia per a fer de coberta a un capbreu de reconeixement de drets senyorials a favor del monestir benedictí de Sant Feliu de Guíxols. El dit capbreu (o allò que en resta) es troba ara en el mateix Arxiu Reial, dins un lligall que té la signatura de *Monacals. Hisenda / Girona*, 68a, i ocupa (almenys en les ocasions recents en què ha arribat a les meves mans), el lloc superior del lligall

Tres extrems són segurs: 1. Que els reconeixements de la propietat eminent del dit monestir en el capbreu esmentat són datades a Calonge els dies 11, 17 i 25 de maig 1718 i encara 29 de gener i 23 d'abril del 1719; 2. que, per tant, només en temps posterior el bifoli pogué ésser convertit en coberta de l'esmentat capbreu i que aquesta utilització no sols consistí a col·locar els fulls de les confessions capbrevants dins el bifoli, ans a cosir el capbreu i el bifoli, car encara ara (19 de març 2003) aquest conserva restes no sols del cosit, ans encara del doble reforç de cuir que hom afegí al lloc del quadern resul-

tant; i 3. que el dit capbreu fou conservat en l'arxiu del monestir benedictí de Sant Feliu de Guíxols, on degué estar-se fins a l'exclaustració del 1835.

La utilització i estada acabades d'esmentar han deixat diversa constatació escrita en la cara externa del mateix bifoli, però en sentit invers al text medieval; podem llegir en el marge inferior del f. 2v (que, invertit, es convertí en el marge superior del f. 1r): «Calonja / n° 174»; i més al centre: «Capbreu de Calonge dels anys 1377 / y de 1646; [el] de Vall-llobrega, any 1579» (i amb lletra posterior) «y / de altres diferents anys de dits llochs»; i més avall, en la línia de divisió entre els dos folis: «Cap/breu / de Ca/longe / 1377 / etc.». Fora la lletra posterior ja assenyalada, aquestes anotacions són escrites per una mà del segle XVII.

c) De la Costa Brava a la Cancelleria de l'Arxiu Reial

Aquesta trajectòria és del domini públic: la desamortització del 1835, la concentració dels documents de cases religioses que podien ésser font d'ingressos per a l'estat espanyol en les Delegaciones de Hacienda i la seva col·locació definitiva a l'Archivo de la Corona de Aragón de Barcelona. I ja sabem que també a l'interior d'aquesta institució el bifoli va continuar el seu camí fins a l'actual àmplia capsa de cartó i a la camisa de plàstic.

Intent de cronologia

Les anteriors anotacions em sembla que permeten de proposar les grans línies d'una cronologia, en la qual seran tingudes en compte les hipòtesis que en deriven.

La primera és que el volum manuscrit del *Llibre de les dones* es devia trobar d'alguna manera al monestir benedictí de Sant Feliu de Guíxols i degué arribar intacte al segle XVII;

durant aquell segle i en temps posterior al 1646, hom aplegà en un sol volum els capbreus de Calonge dels anys 1359 i de 1646 i el de Vall-llobrega del 1579; aquest volum factici fou relligat amb el nostre bifoli i reforçat en el lloc amb els dos fragments de cuir encara existents; el resultat fou un volum de tipus registre, que hauria tingut el núm. 174 en l'arxiu d'aquell monestir; en el seu estat actual, el bifoli conserva tots els senyals desitjables que confirmen haver servit per a una enquadernació, per exemple, els dobles en tota la longitud dels marges. En temps posterior hom afegí noves peces a aquell volum, tal com demostren els afegitons al títol, escrits de mà diversa i més tardana. La mà que escriví la llarga anotació relativa al contingut del volum, la repetí, aquesta vegada en un cert castellà, en un fragment de paper, desgastat de la seva part inferior, de 210 x 153 mm; la mà del segle XVII escriví: «Capbreus de / Calonje, etc. / Años 1377, 1579 y 1646 / [y de] algunos otros» (i amb lle-

tra diversa, no gaire posterior) «y uno de Fenals / del año 1643»; i encara amb lletra contemporània de la primera, en part il·legible: «la de Vila... / la de Vall-llobrega»; en la part superior del fragment, amb lletra que diria del segle XIX: «Cax. 11 Leg. 96 U»; aquest fragment era enganxat en la part inferior (a l'invers, en la superior) de l'actual f. 2v: hom pot veure com era aquella situació en la fotocòpia del bifoli que l'ha substituït en l'aplec de *Monacals. Hisenda. Lligalls Girona 68a*. Aquest fragment de paper seguí enganxat al bifoli fins que un servidor vaig suggerir a algun dels responsables de l'ACA que potser podia ésser desenganxat, cosa que, havent estat feta, ha permès de llegir tot el text. El dit fragment de paper, col·locat en la pròpia camisa de plàstic, acompanya el bifoli en la carpeta núm. 19 de fragments, que ja coneixem. Vagi's tota la meva gratitud!

En el marge on són escrites les anotacions que ja coneixem n'hi hagué d'altres que foren raspades i ara són il·legibles, fins i tot amb llum ultravioletada.

Tinc la impressió que el volum-registre arribà a la desamortització conservant la fesomia acabada de dibuixar i que, ja ingressat a la 'Delegación de Hacienda' de Girona fou desenquadernat, restant el bifoli en funció de coberta d'un capbreu que no formava part d'aquell volum-registre inicial. Almenys, sembla que així hauria arribat a l'ACA.

Consideració comparativa

Una consideració textual definitiva només seria possible a qui tingués davant els ulls totes les còpies manuscrites, actualment existents, situació que no és pas la de l'autor d'aquestes pàgines; però on sembla que fins ara no hi ha hagut comparació de texts, un servidor em limitaré a exposar les meves observacions realitzades a base de la comparació amb els exemplars manuscrits a l'abast de la meua mà a Barcelona i a Sant Cugat del Vallès:¹⁵ són els volums manuscrits de la Biblioteca Universitària, 79, copiat a Barcelona el 1434 (B); de la Biblioteca de Catalunya (Antiga biblioteca Dalmases), 461, no datat (G); i Sant Cugat del Vallès. ms. s.n., tampoc no datat. Si l'edició del 1981 és feta damunt l'exemplar de Chantilly, datat el 1427 (A), tenim dos punts de referència cronològica segurs, separats només per set anys, que també ens serveixen per a fixar, encara que només sigui per aproximació, la qualitat dels texts. En aquest sentit s'han de descartar el B per les seves faltes, i el J pel fet que el seu text és tan incomplet, si abans no hi ha un estudi que expliqui la

15. No existeix (o almenys jo no la conec) cap descripció dels manuscrits eiximenians del *Llibre de les dones*; per això, per a informació sobre els dits volums cal encara remetre a Jaume MASSÓ I TORRENTS, *Les obres...* (citada en la nota 2).

intervenció del copista desestimant fragments tan considerables i qui sap si, en sentit contrari, introduint quelcom en el text.¹⁶

Tenim, doncs, un petit grup de texts comparables format pel volum de Chantilly, base, segons que sembla, de l'edició del 1981, el ms. 461 de la Biblioteca de Catalunya i el nostre fragment, designat amb ,f'. El resultat de la comparació (que, repeteixo, no és dada definitiva, fins que es puguin col·locar els altres manuscrits), fins i tot afegint-hi J, és que immediatament, ja des de la línia 1, el bloc format pels quatre BEGJ¹⁷ es contraposa netament del nostre f, no sols amb variants de grafia, ans també de text. Això no permet pas d'establir un esquema de derivacions definitiu, però sí d'hipotitzar amb fonament real que f procedeix del text primitiu per un camí que no és el dels altres, i que, doncs, en relació a aquell exemplar ,x', es dibuixen immediatament dues branques, una de les quals només és documentada en el nostre fragment. Això, unit al tipus de lletra, em porta a pensar que el nostre text fou copiat durant el primer quart del segle XV.

La qualificació de la llengua

Ens hem ocupat fins ara de la materialitat del bifoli; és el moment d'esbrinar quelcom de la llengua.

I partim de les informacions aplegades per Curt Wittlin en l'estudi introductori a l'edició del 1981, on feia dues referències a la identitat comarcal de la llengua, que, d'acord amb la procedència del ms., A, ara a Chantilly, ell localitza al Rosselló, i en dóna les vint-i-nou mostres següents, que reportem per ordre alfabètic:

avetz, causes, caytiva, compayós, coneys, damont, deastre, destriu, dillús, feyt, ges, jors, leys, ligim, meteys, nolrre, odorà, parteys, posseesquen, poyria, preents, provesit, quay, saubés, seguey, soviny, ten, veg, vesent.¹⁸

16. En el nostre fragment, el ms. J se salta el text de les línies 16-18, 21-22, 24-28, 28-30, 49-60, 69-72, 84-85, 102-104, 112-122, 129-134, 140-141, 142-164, 200-202, 209-216, 223-259 i 274-289 (la indicació dels fragments concrets omesos en cada cas es pot veure en l'aparat); i afegeix quelcom pel seu compte almenys en les línies 105 i 222, tal com hom pot veure en el mateix aparat.

17. De vegades aquest bloc de quatre no és visible, per la raó acabada d'esmenta, que J s'ha saltat text, p. e., en la línia 18, on f diu ,culpa ne pena' i els altres ,pena ne culpa'; en la 28, on, contra ,companya' en el fragment, tenim ,companyia-companyies' en els altres; en la 50, on l'arcaic ,menyspresat' és modernitzat en els altres tres amb ,menyspreat'; o en la 51, on ,engrossex', en els altres es transforma en ,engroseix'; podria seguir, però seria insistir excessivament en quelcom que, després de les mostres ofertes, el possible lector interessat pot trobar ell mateix en l'aparat. Creuria que el clar arcaisme d'algunes de les variants pròpies de f reforça la datació proposada.

18. Francesc EIXIMENIS, *Lo llibre...* (citat en la nota 13), XXXIV, notes 56 i 61.

Tretze d'aquests mots es troben en el nostre bifoli, amb la següent grafia, que acompanyem amb la rossellonesa entre parèntesi:

coses (per causes), desastres (per deastre), fet (per feyt), gens (per ges), jorn (per jors), lex (per leys), legim (per ligim), matex (dotze vegades per me-teys, però també tenim mateys a la línia 90), partex (per parteys), poria (per poyria), sabés (per saubés), seguex (per seguey) i souín (per soviny);

i, encara que no siguin literalment exactes, podem afegir que en el nostre bifoli ,hauer' és sempre escrit amb ,h-' (per ,avetz' a Chantilly i en l'edició); trobem també ,compaña' (emparentat amb ,compayós').

La llengua no és doncs, rossellonesa, ans diguem que ,sudcatalana oriental extrema'. Potser la grafia d'alguns mots i l'anàlisi de les lletres finals en ,-' d'algunes paraules podria precisar la localització de l'escrivà (o d'algun predecessor seu), cosa que resta per a algun especialista en dialectologia catalana.¹⁹

Ratio editionis

En la transcripció del text he procurat d'ésser literalment fidel; d'ací la presència de ,u', on la llengua actual escriu ,v'; en canvi, no s'han mantingut ni les ,s' ni les ,i' llargues, però aquestes s'han conservat en les xifres romanes; no assenyalo les variants en la grafia de la ,c', segons que aparegui trencada o no. El text transcrit és completat amb la puntuació i els signes normals en l'ortografia vigent.

Cada anotació de l'aparat, recordant en primer lloc la línia on es troba el corresponent mot del nostre fragment, dóna les variants dels dos manuscrits barcelonins (B i G) i del de Sant Cugat del Vallès (J), més les de l'edició del 1981 i les proporcionades per aquesta edició.

Quant a les referències a d'altres texts donades de forma més o menys explícita pel mateix autor, preciso que he procurat d'individuuar les escripturístiques, i que no m'és pas donat d'aportar gaires clarícies sobre les altres; així, per exemple, en relació a «aquell gran doctor Strabus en vn seu tractat de abstinençia» (línies 95-96), he de dir que existeix certament un ,gran doctor Strabus', és a dir, Walafridus Strabo, autor d'una obra constantment consulta-

19. Si també en aquest moment en refio del DCVB, s. v. ,aigua' (I, 341), trobo que ,aigo' fou paraula documentada a Cadaquers, Palma, Inca, Manacor, Pollença, Lluçmajor) i em pregunto si no serà també aquesta la localització del nostre text en virtut de l',aigo' de la línia 281: aquell veral, en el qual era i és més viu l'article salat, que sembla ésser utilitzat en l'expressió ,se gola' = ,la gola' de la línia 60, on els tres altres manuscrits que ací podem tenir en compte ja s'han passat a ,la'; en idèntica direcció deu assenyalar el ,vetlats' de la línia 113, lectura de la qual totes les altres còpies s'aparten.

da, la *Glossa ordinaria* a tota la *Bíblia*, reproduïda una vegada més durant la segona meitat del segle XIX, amb les altres obres conegudes del mateix autor, en els volums 113 i 114 de la *Patrologia Latina* de Jean Paul Migne; però en els dos volums esmentats ni hi ha 'un seu tractat sobre abstinència', ni he pogut trobar en els altres texts publicats en aquells dos volums res que fes referència al tema, ni tan sols en aquelles columnes de la *Glossa ordinaria*, relatives al dejuni quadragesimal de Jesús després del baptisme al riu de Jordà (*Mt* IV, 1-11; *Mc* I, 12-13; *Lc* IV, 1-13).

A la línia 131 torna a comparèixer un personatge, citat també per Arnau de Vilanova, 'l'abat Ysaac/abbas Ysaac', la clarificació del qual en la referència d'Arnau de Vilanova em representà setmanes senceres de recerca infructuosa, tal com hom pot veure en el volum XX d'aquest anuari,²⁰ però una vegada més s'advera el 'Volta el món i torna al Born', car el 1497 era publicat a Barcelona el text llatí d'un tractat atribuït en catàleg d'incunables de la Biblioteca Universitària de Barcelona a Isaac, bisbe de Nínive, *Liber abbatis Ysaac de religione, seu de ordinatione animae* (edició, de la qual la dita Biblioteca posseeix dos exemplars), i vuit anys abans, el 1489, ho havia estat a Sant Cugat del Vallès, la traducció al castellà feta per l'aragonès Bernardo Bojl.²¹

La recerca relacionada amb l' 'abbas Ysaac/abat Ysaac' ha donat, si no m'erro, un resultat mínimament satisfactori. El fet plural de la referència a ell per part d'Arnau de Vilanova, la del nostre fragment, i la doble edició, la llatina de Barcelona 1497 per Diego (Jacobus) de Gumiel, i la de la traducció castellana estampada a Sant Cugat del Vallès el 1489, són elements de judici suficients per a considerar que l' 'abbas Ysaac' fou un autor espiritual molt ben col·locat a Catalunya durant la Baixa Edat Mitjana.

De fet, la recerca en l'Inc. 592 de la BU de Barcelona no ha pas estat decebedora, car ultra referències esporàdiques,²² trobem en el capítol sisè tot un apartat dedicat al tema i és molt possible que, tot i no esmentar cap títol de

20. Vegeu el meu *L'Apologia de versutiis atque peruersitatibus... d'Arnau de Vilanova...*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XX (2001), 122-124, 125-126 i 139, on el lector pot reconstruir l' 'iter' d'aquella recerca.

21. *Catàleg dels Incunables de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Introducció, edició i índexs*, Jordi TORRA. *Catalogació*, Montserrat LAMARCA, Barcelona, Publicacions de la Universitat 1995, 147, núm. 419, on en són indicats dos exemplars, núms. 592 i 795 de la sèrie d'incunables. La notícia de l'edició de Sant Cugat del Vallès, la rebo de Carlos ALVAR, *Una veintena de traductores del siglo XV: prolegómenos a un repertorio*, dins *Essays on Medieval Translation in the Iberian Peninsula*, Tomàs MARTÍNEZ ROMERO, Roxana RECIO, eds. (Estudis sobre la Traducció, 9), Castelló, Universitat Jaume I, 2001, 23.

22. Com, per exemple, en els ff. xxxiiiv-xxxiiiir: «Sicut nubes operiunt lumen lune: ita et vapores ventris in anima sapientiam Dei. Sicut flamma ignis in siccis lignis accenditur, ita et corpus ventre repleto...»; o en el cap. XV, f. lxxxiiiir-v: «Esse mundum ab ingluvie ventris, et a parvis etiam et a magnis. Hec sunt virtutes monachi sub compendio dicte»; o encara en el cap. xxviii, f. cxvfr-v: «Causa malorum motuum... irrationalis delectationis, que movetur cum incendio et tradit animam ad miseriam... indubitanter est a ventris repletionem. Quod, si forte, ventre moderatus est in dieta...».

llibre, tot i no citar al peu de la lletra, ans només ,ad sensum', el framenor gironí tenia en el pensament expressions diverses del nostre llibre de l',abbas Ysaac' i potser resumia la seva lectura del dit apartat en escriure les afirmacions de les línies 131-134.²³

A la línia 219, encara sota l'influx de la referència a les *Vitae Patrum*, EIXIMENIS dóna la paraula a l'abat Cleon; però segons l'*Index nominum propriorum virorum ac mulierum*, afegit per Jean Paul Migne al volum 74 de la ML, París 1860, cols. LXXXV-XCIV, el dit abat no figura entre els que consten en les *Vitae* esmentades.

Les línies 61-67 atribueixen a sant Joan Crisòstom unes expressions relatives a sant Joan Baptista i a Daniel, que no es troben en els texts, en els quals hom les esperaria, com la *Super Matthaeum, Homilia X, 4 (Ioannis Baptistae vivendi genus)*, on certament trobem una síntesi com: «...facile parabilis erat mensa eius, et mensa facilius amictus, et habitaculum facilius amictu. Neque enim tecto, vel lecto, vel mensa vel aliquo simili opus habuit; sed angelicam quamdam vitam in hac carne exhibuit»; establert això, es fixa i explica qualche altre detall, però ni una paraula més sobre la ,mensa'.²⁴ Una altra ocasió immillorable per a conèixer la doctrina del CRISÒSTOM sobre el tema que ocupa mestre EIXIMENIS era la seva *Interpretatio in Daniele prophetam*, i en particular un vers que li hauria vingut com l'anell al dit, si les idees que li atribueix el nostre framenor haguessin estat realment les seves, el vers de *Daniel*, I, 12: «...dentur nobis legumina ad vescendum, et aqua ad biben-

23. El capítol sisè, per la seva forma dialogada, s'intitula *Sermo factus per interrogationes*, ff. XLIIII-LVIR i dedica tot un apartat, el de les pàgines LII-LIIII, a desplegar aquesta tesi: «Istud omnibus notum est, quia cuiuslibet certaminis peccati et concupiscentie, initium est labor ieiunii...»; en transcriuré alguns fragments, ja que d'algun o del conjunt en podria haver tret EIXIMENIS la seva idea: «Sicut est quies ventris initium malorum et laxatio sompni, que accendunt concupiscentiam luxurie, ita via Dei sancta et omniis virtutis fundamentum ieiunium est», f. LIV; «Ieiunium protectio est omnis virtutis, et initium certaminis et corona continentium et pulcritudo virginitatis et sanctitatis, et splendor castitatis et principium vie christianitatis et mater orationis et fons sapientie et magna gratia tranquillitatis, que precedit omnia bona», f. LIV; «Cum sigillum ieiunii supponitur ori hominis, mens eius in compunctione meditatatur, et cor eius producit fructum orationis et mestitia iacet in vultu eius, et prave cogitationes prolongantur ab ipso, ylaritas non invenitur in oculis eius, et concupiscentia concupiscentiarum et inanium colloquiorum est inimici», f. LII; i el text de les línies 133-134, podria reflectir l'afirmació de l',abbas Ysaac', segons la qual, els futurs màrtirs dejunaven almenys la nit anterior al martiri: «Dicitur enim de multis martyribus, quod in die qua prestolabantur recipere coronam martyrii... in illa nocte aliquid non gustabant, sed a sero usque mane stabant vigilantes in oratione...», f. LIIII.

Aprofito la present avinentesa per a recordar que la primera de les citacions de l',abbas Ysaac' en l'*Apologia de versutiis et perversitatibus...* d'Arnau de Vilanova, la que hom pot llegir dins el volum XX d'aquest anuari, 123, línies 1027-1029, i comença: «Fugite otium, carissimi...», es troba literalment, encara que amb variants, en l'edició que ens ocupa, on llegim: «Cauete vobis, o carissimi, ab ocio, in quo latet mors. Nota quia non est incidere in manus festinantium captivare monachum, nisi per ipsum».

24. Vegeu MG 57, París 1862, 188.

dum...»; i és decebedor d'haver de constatar que no li provoquen ni una lletra de comentari.²⁵

En canvi, es possible que en aquest cas, els texts atribuïts al CRISÒSTOM no fossin únicament els autèntics; de fet, consta que havia passat com d'ell una *In mundi creationem oratio secunda*, publicada entre les seves obres i ara (ja en el MG) atribuïda a SEVERIÀ DE GÀLBALA, on podria haver-hi el fragment al qual es refereix el gironí.²⁶ De més a més, no sembla que el CRISÒSTOM considerés que el de l'abstinència fos un tema mínimament important dins el seu pensament.²⁷

Segurament no sóc el primer a dir-ho, però hom només pot donar testimoni d'allò que sent; i surto amb la impressió que en escriure *Lo llibre de les dones* (o almenys els capítols del bifoli objecte d'aquestes línies) i al·legar 'autoritats' fra Francesc es refiava de la memòria de coses que havia llegides o escoltades, però no constatava si la referència responia a la realitat comprovable. I tinc, si no (certament) una raó apodíctica, almenys una base per a l'anterior afirmació: el possible lector interessat en el tema pot comparar el text dels nostres capítols (i en concret els del primer foli, línies 1-141) amb un altre del mateix EIXIMENIS, dedicat al mateix tema i ja ha estat publicat en amb el títol de *Com usar bé de beure i menjar*.²⁸ en quant a la forma d'al·legar 'autoritats', la gran diferència entre els dos texts rau en el detall que en els capítols del *Terç del cristià* publicats sota aquell títol, per regla general les referències són concretes, a llibres concrets d'un autor i àdhuc a parts o capítols del llibre citat; en els nostres capítols, en canvi, les referències per regla general són genèriques i només per excepció donen alguna indicació més precisa. Si aquesta observació fos vàlida en comparar tot el *Llibre de les dones* amb el *Terç del cristià* tindríem un punt de referència que ens permetria qualificar el diguem-ne gènere literari del nostre llibre: una obra de divulgació, per no dir-ne catequètica? No és cap afirmació, ans només una pregunta.

Cal posar punt final. Esperem que aquestes pàgines contribueixin, ni que sigui de forma mínima, al coneixement d'una de les obres d'Eiximenis.

Barcelona, juny 2003

25. *Ibid.*, MG 56, París 1862, 198.

26. Després de citar *Hebr* IV, 12, llegim: «Vult nos non crassos esse, sed cogitationibus mentem subtilem reddere. Ubi enim crassities, ibi aliena a Dei verbo mens est; ubi autem subtilis est, apta legi divine efficitur... Age, ergo, nostram quoque Dei sermo illustret mentem, maxime proposito ieiunio, quod extenuat corpora, sed mentem exacuit. Est enim abstinentia ieiunii omnis sanctificationis nutrix, et mater piæ mentis», MG 56, París 1862, 439.

27. Aquesta afirmació necessita una prova. La proporciona la taula intitulada *In omnia opera Sancti Ioannis Chrysostomi index generalis* (MG 64, París 1862, col. 147), on només trobem tres referències a 'Abstinentia', la més acostada de les quals és la de *Severia de Gálbala*, acabada de transcriure.

28. Vegeu la nota d'aparat a la línia 19.

EDICIÓ DEL TEXT

Manuscrits utilitzats:

- A = Chantilly, Institut de France, ms. 543, del 1427; les seves variants són conegudes per l'edició del 1981 (=E).
- B = Barcelona, Biblioteca Universitària, ms. 79, copiat a Barcelona el 1434 per Miquel Çagrau, pellicer.
- E = Edició de Francesc EIXIMENIS, *Lo libre de les dones*.II. Edició crítica a cura de Frank NACCARATO sota la direcció de Joan COROMINES. Revisada per Curt WITTLIN i Antoni COMAS. Introducció i apèndixs de Curt WITTLIN. Glossari a cura d'August BOVER I FONT (Biblioteca Torres Amat, X), Barcelona, Curial Edicions catalanes 1981, XXXVIII + 624 pp.
- f = Fragment de l'ACA, editat ací.
- G = Barcelona, BC, 461, en pergamí i paper; a dos corondells, caplletres al començament de seccions en or i colors diversos.
- I = Incunable imprès a Barcelona per Hans (Joan) Rosenbach 1495 (les variants són les proporcionades per l'edició del 1981).
- J = Sant Cugat del Vallès, Centre Borja, Biblioteca, s.n. (abans, Barcelona-Sarrià, Bibl. Col·legi Màxim S. J.); en paper; el copista deixà molts fragments sense transcriure.

UN NOU BIFOLI DEL LLIBRE DE LES DONES
DE FRANCESC EIXIMENIS
(ACA, Manuscrits. Fragments, n. 420)

{f. 1a}

- 1 *Capítol .ccxv. Aquí començe lo quart tractat de la quinta part d'aquest libre, qui tracte dels .vij. peccats mortals*

Ara hauré a dir dels .vij. peccats mortals. E deus saber açí que lo peccat uoluntari se partex en dues maneres per los sants, car algun pec-

1 Capítol .ccxv. E *om* | Açí BG e açí J ara | començe EGJ comença B menssa | tractat B tractat | d'aquest BG de aquest 1-2 libre J libra E *add* apellat de les dones 2 Qui BGJ lo qual E *praeit* Capítol ccxv | tracte BEGJ tracta BGJ *add* determena (G -term- *al man*) | mortals (-mor- *al man*) BEGJ *add* e aquí fa diferència (B difarència) entre peccat mortal e (peccat BG *om*) venial

3 hauré E avem | deus EJ *add* primerament | saber B seber | açí B assí 4 partex J parteix | en dues maneres per los sants BEGJ per los sants (G sançts), en dues

cat se appella venial, altre se appella mortal. Peccat venial és alguna 5
desordinació en la persona, la qual no la separe de Déu ne la fa digne
de la pena eternal, emperò ell porta ab si alguns càrrechs e mals:
lo primer sí és que tol al hom la feruor e la bona disposició de fer
les coses de Déu e y fa l'om pereós e carregat;
e d'aquest mal ix lo segon, qui tol al hom molts mèrits e bones 10
obres, que l'om faria si aytal càrrech e fredor e indisposició no-s sen-
tia;
da què ue lo terç mal, qui és que aminue la glòria que haurie-n fa-
hent los dits béns;
lo quart, que souín aytals venials són ocasió de fer-ne de mortals; 15
la quinta, que fa hom digne de pena, la qual, si açí no-s paga, cos-
ta massa en porgatori a temps, mas en infern és ponit eternalment, car
aquí no s'i remet culpa ni pena. D'aquests hauem dit largament en lo
Terç libre del cristià.
Lo peccat mortal, en quant fa preposar la amor de la creatura a la 20
amor de Déu e fa l'om menyspresar Déu, qui sobre totes coses deu és-
ser honrat; e lunye l'om de vera justícia e de vera virtut. Per rahó d'a-
çò ha Déus condampnats tots aquells qui ab peccats mortals o ab vn
tot sol mortal viuen, a çò que aytals són tostemps en la sua ira e priuats

maneres | car J *om* | algun BE alcun 5 se appella EJ s'apella | venial B ua mal (= uanial) | altre EJ altra | appella B se apella EG s'apella J sepella | venial, altre appella mortal G mortal, l'altre uenial | J *in mg* què és peccat venial 5-6 desordinació BG desordonaçió J deshordonaçió 6 separe EGJ separa B separarà | de J *om* | digne BEJ digna 7 la BE *om* | alguns BE alscons 8 que B que-l G *add* ell | tol al B *in mg* GJ toll | (e) la BEG *om* | disposició J dispossició E disposicion 9 coses J cosses | y J *om* | fa E ffa | pereós B peraós | carregat BE carreguat | EG *add* de tots mals 10 d'aquest G de aquest | mal J *om* | ix BEGJ hix | segon B seguon | qui tol EJ qui és que tol (J toll) | tol BG toll 11 que J que-ll | e fredor J *om* | indisposició B indesposació E indisposicion J dispossició 13 da BEG de | és que G *om* | aminue BEGJ aminua B *corr* anima *canc* -ma | haurie-n EG hauriem 13-14 fahent EGJ faent 15 souín G *om* | aytals G *add* peccats | ocasió G ocasió | -ne B -ha J *add* de què hauem dit en lo tercer libre del cristià | de (mortals) EJ *om* 16-18 la quinta... d'aquests J *om* 16 la quinta E lo quint | que E *add* ell | hom EG l'om | digne B digna | açí B así | paga BE pagua 17 en B an | porgatori BE porguatori | en B ha | ponit G punit | eternalment B aternalment 18 culpa ni pena BEG pena ne culpa (B culpa: -l- *int lin*) | d'aquests BG de aquests (G aquets) | hauem dit (B dits) I havem a dir | largament E larguament 19 terç B *om* | libre E liibre G *om* | *Terç libre del cristià* cf. ara Francesc EIXIMENIS, *Com usar bé de beure i menjar*, a cura de Jorge J. E. GRACIA (Clàssics Curial, 6), Barcelona, Curial edicions catalanes 1977.

20 J *in marg* què és peccat mortal | mortal G *in mg* és | fa preposar E fa a la persona preposar J fa la persona proposar B proposar 21 fa E ffa | menyspresar BEG menysprear | Déu B *seq* h *canc* 21-22 e fa l'om... vera virtut J *om* 22 honrat B honrrat | lunye BEG lunya | justícia e de vera B *om* | rahó E raó 22-23 d'açò BG de açò 23 condampnats EGJ condempnats B condepnats 23-24 o ab vn tot sol mortal E *om* 24-28 açò que aytals... e en ànima J *om* 24 açò E a açò G axí | que B qui | tostemps G totstemps B temps 25 glòria B *seq* d *canc* | tol G toll | primers B

- 25 de gràcia e de glòria e de la sua amor, e·ls tol tots los primers béns e mèrits, que debans hauien, que no vol que·ls vallen a hauer glòria e·ls ha condampnats a hauer eternal condampnació en cors e en ànima en infern ab companya de diables ab tenebres terribles e ab tot linatge de maledictió e ab totes aquelles penes qui·s poden dir ne cogitar per na-
 30 guna pensa.
 Emperò açí nota que del peccat original, venial e mortal parlarem caucom pus largament a la fi d'aquest tractat dels peccats, que ara comensam a tractar.
 Deus encare açí saber que aquests peccats mortals són en si partits
 35 per .viij. caps, qui són dits go-[f.1b]-la, paresa, supèrbia, luxúria, auarícia, enuege e ira.
 Primerament, donchs, hauem a dir del peccat de gola, e parlarem curtament d'ell e dels altres, car de tots hauem ja largament parlat en lo dit libre.

40 *Capítol .ccxviij., qui tracte del peccat de gola e ensenya com és leg peccat*

Gola és leg peccat e per nostra Senyor Déu vedat per les rahons següents:

primés 26 debans EG d'abans | que G e | vallen B valen I valguen 27 e·ls ha condampnats a hauer B om | condampnats EG condempnats | eternal I perpetual | condampnació EG dampnació B depnació | (e) en B an 28-30 cf. Mt xxii, 13 | 28 companya BEG companyia J companyies | diables E dyables J dyabbles | e BG om | ab E en | ab E e ab 28-29 ab tenebres... de maledictió J om 29 linatge E linyage | de B om | maledictió E maledicció G maledictions | ab BEGJ de | qui·s BG que·s 30 naguna B nanguna GJ neguna | pensa B pença GJ penssa

31 del J add dit | venial e mortal J om | parlarem B parlerem 32 caucom BEGJ queucom | pus G om | largament EB larguament | d'aquest BG de aquest J d'aquest | tractat B trectat 32-33 comensam EGJ començam B comensam

34 encare açí saber BEGJ açí saber (B seber) encara (J encare) | aquests B aquets G de aquests | (peccats) mortals J om | en si BEGJ om | partits B pertits (-r- int lin) 35 gola BE guola | peresa B parea EGJ perea | supèrbia, luxúria EJ luxúria, supervia 36 enuege BG enveja EJ envega

37 hauem BE avem gola B guola 38 curtament G certament e curtament | dels B dells | ja B ya | de B om | hauem B auem | largament parlat BEGJ parlat larguament (G largament) 39 libre B llibre

40 tracte BEGJ tracta | del EJ de | gola B guola | ensenya G enssenya | com B con | leg E leig | leg peccat BGJ gran peccat e leig

41 leg BEGJ leig | nostra BEJ nostre G nostro | vedat B vadat

41-42 següents J següens add -t- int lin 43 Gerònim EGJ Jerònim | que B car | re J om | trebayles J trebaylles BG treballes | a J om 43-44 uençre J vençra 44 los altres J om | uicis lect dub vicis J a viçis | vens BEJ venç | abstinència B abtinença 45 temprança EGJ temprança B trenpança | gola B guola | de J a | entrar E a entrar B intrar | de entrar | en tota EJ a tota

la primera, car diu sent Gerònim que debades te trebayles a uen-
cre los altres uicis, si primerament aquest no vencs, car abstinència e
temprança en la gola porta és de entrar en tota virtut; 45

la segona sí és car per aquest vici l'om desonra molt nostra senyor
Déu en quant li fa fer déu de son ventre e fa que l'ànima e-l cors, qui
són temples de Déu, sien habitacions del diable;

la terçe, sí és car com diu sent Agostí l'om dóna per aquest peccat
de si molt mal exempli al proïsme e fa l'om fort odiós e menyspresat 50
e inportable als altres e a tots cruel e tol lo seny e-l engrosseex e ret
l'om bestial e li dóna uia a tot altre peccat e a la fi lo dampne;

la quarta rahó posa sent Ambròs en vn sermó, hon diu axí: Guart-
se cascun cristià de la amor de la gola, car lo golaffre jamés no sent ne 55
ha naguna consolació celestial; aquest vici fa rebel·lar la carn al sperit
e fa l'om gran parleraç e de males paraules, fa l'om viure en grans e
contínues ànçies de son ventre, fa-l encare tot mondonal, tol-li tota la
vergonya e procure-li malalties e li accusa la vide de molt e aporte'l
a pobresa e-l fa dissolut e après lo dampna a la fi:

la quinta sí és car temprança en se gola fa los contraris béns, se- 60
gons que diu Grisòstom en vna sua homelia e fa l'om amich de Déu;

46 segona B seguona | desonra B desonrra J deshonra | nostra E nostre BG a
nostro J a nostra 47 l'ànima GJ la ànima B a la ànima | e-l G e el J e ell | qui B
que | *Philip* III, 19 48 temples B teples GJ temple | I *Cor* VI, 19; II *Cor* VI, 16
| habitacions BJ abitaçions | diable EJ dyable

49-60 sí és car... temprança J om | 49 terçe EGJ terça B terca (-c- *int lin*) com BE
con | sent G sant | Agostí B Agustí | l'om dóna per aquest peccat E per aquest pec-
cat l'om dóna 50 si E *add* mateix | exempli B axinpli | proïsme E prohisme B proïs-
ma | fort B molt | menyspresat BEG meyspreat 51 inportable G importable | tol
G toll | engrosseex BEG engrosseix 52 uia E om | dampne EG dampna B dapna
53 sent G sant | hon EG on B vn | quart G guard 54 cristià E crestià |
la amor B la mort | la B om | lo golaffre B la guolafra 55 naguna EG neguna B
nanguna | consolació B consolació | rebel·lar *lec dub* -eb- *int lin* | al B el | sperit
G spirit | 56 e BG om | parleraç B parlaràs | en B an 57 ànçies BEG ànsies
| e G om | encare B ancara EG encara | mondonal EG mundanal B mundenal |
tol G toll 58 vergonya B verguonya | procure B procura EG procura | accusa
AEG acurta BI acurça f *lect dub* acurta | vide BEG vida | aporte EG aporta 59
pobresa EG pobrea | dissolut B disult | e après E e puys | dampna B dapna

60 quinta G .V.^a | temprança EGJ temprança B trempança | se E sa BGJ la |
gola E guola 60-61 segons B seguons 61 Grisòstom EGJ Crisòstom B Crisòston |
sua G om | homelia B humilia 61-67 (Ps. CRISÒSTOM) SEVERIANUS DE GALBALA'. *In mun-
di creationem oratio secunda*, I (MG 56, París 1862, 439) 62 -u G -ho | a G om | que
BG qui | sancta BE santa | scriptura J escriptura 62-63 cf. *Mt* III, 4; XI, 18 63 abs-
tinents EJ abstinens | Déus BEGJ om | specials EG especiales J e spesçials | gràcies
GJ gràcias | com E con 64 baplista G baplista J bapliste | tres GJ om | *Dan* I,
11-12; III, 93-94; VI, 18-19 | tres BE om | infants EJ infans | qui B que | exi-
ren B exeren EJ hixeren 65 Daniel B Deniel | e de molts B iter | d'altres EGJ
altres | Aqueste BEGJ Aquesta | ço BE so | fa J om 66 sensat B sensat | e
enginyós J om | enginyós B inginyós | dispost BJ dispòsit 67 celestials B selestials

e proue-u car a tots aquells, que la sancta scriptura diu ésser estats abstinents, ha Déus dades grans e specials gràcies, axí com appar de sent Johan babtista, e dels tres infants qui exiren sens mal de la fornal de Babilònia, e de Daniel e de molts d'altres. Aqueste, ço diu, fa l'om honorable e sensat e enginyós e disposat a oració e a contemplació de les coses celestials.

E diu ell aquí axí: O, qui és que no am abstinència quant pençe la abstinència del nostra cap Jhesuxrist, qui pobre e sens peccúnia anaua souín preÿcar, e las e hujat, a riba de qualque font ab aquells sants apòstols menjaua vn poch de pa [f. 1c] soliu e a uegades menjaua alguna poch de fruyta, e a tart conuidat, menjaua alguna poca de cuyna. O quant eximpli nos dóna de se abstinència lo beneyt Senyor, qui a uegades anant e endurant, tant enduraue que aquells beneyts apòstols per sobres de fam prenien algunes de spigues de gran dels camps, que fregauen, e axí menjauen e endurauen ab tot lur trebayl fins al vespre. E segueix-se axí aquí: O del piedós e beneuyrat senyor! E quantes e

68 ell B *om* | qui B *add* no | que EGJ qui | am E ham | quant E cant | pençe B pença EJ pensa G pensa 68-69 cf. *Mt* iv, 2-4 69-72 qui pobre e... del seu Pare J *om* 69 del J de | nostra EJ nostre BG nostro | Jhesuxrist E Jesucrist | pobre B sobre | peccúnia B pecúnia I peccat 70 preÿcar B preïcar | (las) e B he | hujat G enujat I viat | cf. *Io* iv, 6 71 menjaua E mengava | un BE alcun G algun | uegades B ueguades | menjaua E *om* 71-72 alguna B alcuna E una 72 cf. *Io* xix, 5-6 a BEG *om* | menjaua E mengava | alguna poca B alcuna poch E algun poch 73 eximpli B aximpli | dóna E donà | se E ssa G la | beneyt Senyor B Senyor beneyt 74 uegades B uaguades | enduraue B andurava EG endurava | beneyts B sants 75 *Mt* xii, 1 | algunes B alcunes B *add* poches EG *add* poques | spigues E espigues | gran G gra B blat 75-76 dels camps, que fragauen B *om* 76 axí B *om* | menjauen B manjauen E mengaven | endurauen B andurauen | tot B -t *int lin* | trebayl E trebayllar BG treball 77 segueix A segueix B segueix | axí aquí E aquí metex axí | piedós BE piadors G piadós | e E *add* del | beneuyrat B beneyt | beneuyrat senyor G senyor e beneuyrat senyor | E E he | E quantes G *om* 78 e E he | uegades B ueguades | a B ha | trebaylar B treballar G treball 79 e B *om* | ses BEG les | cruu G curt | atart EG tart B trart 80 menjar E mengar | cf. *Lc* vi, 12 | dormia B *iter, altero exp* 81 se G sa E *om* | uigor B viguor | se E sa | forsa B força | e se forsa G *om* 82 impetrar B impatrar | Pare B Para 83 eximpli B aximpli | molt E *add* a | trebaylar E trebayllar BG treballar J a trebayllar | saluació J saluasió 84 abstinències moltes BEJ moltes abstinències | moltes G *om* 84-85 fins que l'om ne fos ben senyor J *om* 85 l'om BE l'hom | ne G *int lin* | ben E bé | ensenyà G ensenyà | pertànyer B *lect dub* petínyer/pertènyer J per atènyer | majorment B majorament G maiorment J *om* | a J e 86 cristià E cristià | quant E cant | *Mt* iii, 13-iv, 2 | hac BE ach | resebut B reçebut EGJ reebut | babtisma EJ babtisme G baptisme J *add bis* nostre Senyor | entrà B intrà 87-88 *Gen* iii, 6-24 87 sabia EGJ sabia B sebia | nostra E nostre BG nostro | pare B para 88 mara EGJ mare | Eue BEG Eva | comensament EG començament | desordonat B dessordonat J deshordonat | menjar EJ mengar 89 *Rom* v, 12 | dampnació B depnació 90 si BEGJ ssi | mateys E matex J mateix | nosaltres B nosaltros

quantas vegades li esdeuench a ell açò, que après son trebaylar anant preycant, orant e informant ses gents e après son pobre e cruu e atart menjar, jahia en los camps e dormia aquí, e gran part de la nit oraua ab tota se uigor e se forsa exercitant e turmentant aquell seu preciós cors per impetrar a nós gràcia e misericòrdia del seu Pare e per dar a nós eximpli de molt trebaylar per la nostra saluació e de turmentar la carn ab dejunis e ab abstinències moltes e ab poch dormir, fins que l'om ne fos ben senyor. E açò ensenyà pertànyer majorment a deuot cristià, quant decontinent que hac resebut babtisma se'n entrà en lo desert e aquí dejunà .xl. dies e .xl. nits. Car sabie que nostra pare Adam e nostra mara Eue en lo comensament del món per desordonat menjar foren gitats de paradís e procuraren, quant en ells fo, dampnació perpetual a si mateys e a tots nosaltres.

Per aquestes rahons appar sàuiement e per gran bé nostra que lo Senyor beneyt nos ha vedat de cometre peccat de gola.

Capítol .ccxviij.: Com amor de delits e poca amor a penitència fa l'om caure en peccat de gola

Per mils esquiuar aquest peccat conseyla aquell gran doctor Strabus en vn seu tractat de abstinència que hom deu fort auorrir tots carnals desigs. Car, com proue aquí ell matex, aquests són mort de la nostra ànima, segons que lo Salvador diu souín en los seus sants euangelis, donant maledicció a aquells qui entenen en delits. Car diu que aquells qui açí entenen en lurs consolacions e plaers, vn jorn ploraran, ço és quant Déus los haurà jutjats.

91 aquestes J aquestas *add a- int lin* | appar BEJ *add* que | sàuiement BEGJ sàviament | nostra EJ nostre BG nostro | que EG *om* | lo G *om* 92 Senyor beneyt B beneyt Senyor | vedat B vadat | cometre BJ cometra

93 com E con | poca EJ pocha | e E a | penitència B penetència | fa BG fan E *add* a | l'om E l'hom 93-94 caure B caura 94 gola B guola

95 mils J mills | esquiuar B squiuar | aquest G *add* gran | conseyla E conseylla GJ consella | aquell G aquest | aquell gran doctor J *om* 95-96 Strabus EJ Estrabus 96 tractat G sermó o tractat 96-97 carnals J carnalls 97 desigs B desitgs I delits | com proue aquí ell matex J *om* | proue BEG prova | matex B mateix E meteis 98 segons B seguons | souín J *om* 98-99 euangelis B auangelis 99 donant J donans *add -t- int lin* | maledicció B maledecció | en J a 99-100 en delits. Car diu que aquells qui açí entenen B *om* 100 *Lc* vi, 21 i 25; xvi, 25 | açí G aquí | en B an J a | consolacions B consolacions 101 Déus B Déu | aurà J ha | jutjats BEJ jutgats G jutjats 102-104 J *om*

Diu Grisòstom que delits tolen lo seny e la vergonya e fan l'om dissolut e fol, e-l fan lunyar de Déu e menyspresar e auorrir penitència, e fan l'om fort fret e esquiu en les carreres de Déu.

- 105 Diu sent Gregori que delits tapen los huyls als hòmens, axí que jamés mentre viuen no-s vehen [f. 1d] e la pena qui-s seguex après la mort los obre los huyls, e lauors no són a temps de esmenar-se e és pijor, que segons que diu Job, tremet-los Déus la mort soptosa, en tant que no-ls lexe regonèxer. E en special delits qui són en menjar e en
- 110 beure són al hom golós ocasió de grans mals, segons que experiència ensenya tots jorns e istòries qui u recompten de molts.

- E aquests auorriments de carnals delits conseylaua lo Saluador quant deye preycant, axí: Vetlats e orats souín e abstenits-uos de moltes ocupacions del món e de massa menjar e beure, per tal que siats appareylats al juý de Déu. E deye *Johannis*, .xij^o., axí: Qui ama carnalment si matex, ell perdrà si matex. E qui se ahirarà, no volent satisfacer a la carn e a la sanch, ell trobarà e gonyarà si matex, car a la fi trobar-s'á en glòria. Per què, dehie ell matex en altre loch, axí: Fets penitència, car si u fets, lo regne de Déu uos serà dat, si no la fets, tots perirets.

102 Grisòstom EG Crisòstom B Crisòston | tolen BG tollen | vergonya B verguonya *corr* verguènyia 102-103 dissolut B disult 103 fol BEG foll | menyspresar EG menysprear B menysprar

105 sent G sant I sanct J sen | Gregori B Greguori I Hierònym | los B les | huyls B vulls EJ huyls G hulls | hòmens J *add* e les dones del món 106 viuen E viven | vehen BEGJ veen | e B a | seguex BJ segueix G saguex 107 obre BJ obra | huyls EJ huyls BG vlls | esmenar B smenar J esmenar-sa 107-108 pijor E pigor J pior 108 que J *om* | segons B seguons EJ *add* que | tremet EGJ tramet | Déus BG Déu | soptosa G sobtosa BJ sobtosament | en tant J *om* | *Iob* xv, 20. 26-27. 32-33 109 lexe EGJ lexa B leixa | regonèxer B reguonèixer | special B specials J espasial | (són) en B an | menjar EJ mengar B manjar 110 beure BJ beura | hom G *om* B *om* | golós B guolós | segons B seguons | experiència EGJ experiència B xperiència 111 ensenya G mostra | istòries EJ histories | recompten BJ reconten

112-122 J *om*

112 E E D' | aquests B aquets | auorriments E avorriments B auçerriment *lect dub* | conseylaua G consellaua B consellaua | Saluador B Seluador | quant E cant 112-113 Mt vi, 31-32; xxvi, 41 113 deye BE deya G dehia | axí E *add* a les gents | vetlats BEG vel-lats I vellau | e orats B he orats | souín B souint | abstenits E guardats | abstenits-uos BG *om* 113-114 ocupacions G ocupacions 114 menjar E mengar | beura B beure G *add* uos guardats | hom B *om* 114-115 Mc iv, 19 | appareylats E appareyllats G apparellats B aparallats 115-116 Io xii, 25 115 ju'ý B juhí | deye BE deya G dehia 116 matex B mateix | ell perdrà si matex B *om* | se ahirarà G se aïra E s'ahira B hahira 117 a B *int lin* | gonyarà BEG guanyarà | trobar E trovar 118 Mt iv, 17; Lc xiii, 3. 5 | dehie G dehia BE deya | matex B mateix | altre G altra | fets B fets, fets 119 regne B regna | deye B deya 120 deye G dehia | Mt xi, 12 | regne D regna | de Déu BE del cel 120-121 forsa BEG força | vigor B viguor 121 a B *om* | obligat B obliguat | seglar EG seglar B setglar

Car deÿe lo beneyt Senyor, lo regne de Déu no·s pot hauer sinó ab forsa e vigor de vera penitència. E si a açò és obligat lo seglar, quant més la persona religiosa. 120

Segonament conseyla aquest dit doctor que aquesta penitència aparegue per tot l'om, e primerament en lo cor, que no·l lex péxer de uils cogitacions, ans les li luny axí com a verí, ne lex parlar la lengua en ço en què·s volria adeltar carnalment, ans li man que cal tostemp, sinó aytant com és necessari son parlar, e lauors bax e curt, ne lex tots los senys corporals anar a lur guisa, sinó cometran te mort dins te ànima infinides vegades lo jorn, specialment lo veure e·l hoÿr, qui·s giren a molts mals a percebre; e la gola sie sobre tot gordada. Car diu l'abat Ysach que fam en ventre de hom bo, grans ales li dóna a molt volar alt sobre la terra fins a Déu; e diu que dejunis continuats, mesclats ab grans e continuades vigílies, fan l'om en poch de temps venir en gran perfecció. 125 130

Terçement conseyla que en ton menjar no solament te quarts de massa en quantitat, ne de massa souín, ans encare te guarde que menges nodridement, car no est bèstia, mas persona rahonable, qui deus entendre en ton menjar de no fer-te forsa. Car no ha bèstia al món, qui meng ni begue per forsa, donchs no u fasses tu, qui est hom rahonable. Guarde't encare que no mengs massa ardentment, car ensenya l'om ésser gran golaffra, car pories-te escan-... 135 140

123 Segonament B saguonament | conseyla E conseylla B consella GJ consella | aquest J lo | dit E om | penitència B panitència 123-124 aparegue EG aparegua B aparegua J aparega 125 ans les li J ans los li | luny AJ lunya | com E con | verí B uarí | lex E leys GJ leix 126 ço B so | volria B volrria | man BEGJ mana | cal BEG call J cayll | tostemp BG tots temps 127 com és E con sia | parlar B perlar | bax BEGJ baix | lex ABEGJ leix G *al man add -e(?)* 127-128 tots los EGJ tos G tots *exp -t-* 128 los BJ om | cometran te EJ metran-te *add la* | cometran B comatran | te E ta J la | mort BG la mort | te GJ ta 129-134 infinides vegades... en gran perfecció J om 129 infinides B infinites | vegades E veguades | veure B veura | hoÿr E hoir | qui·s B *seq jig canc* 129-130 giren G giten 130 sie BEG sia | gordada E gardada BG guardada 131 Cf. *Librum abbatís Ysaach de ordinatione anime*, cap. VI (cf. introductionem) | abat G abbat | Ysach EG Ysaach | de hom BEG d'om | bo G gros | dóna B done 133 fan BEG farien B *seq verien canc exp* | hom B lo 134 en BEG a

135 Terçement BEGJ terçament | conseyla EJ conseylla BG consella | en B a | ton B *corr torn canc -r-* | menjar EJ mengar B manjar 136 massa B masa | en B an | encare EGJ encara B ancara | guarde BGJ guarda 136-137 menges AE meng BG menys 137 nodridement BGJ nodridament | bèstia G bístia | mas G mes 138 entendre B atendre E attendre | en J a | menjar EJ mengar | -te GJ -ta | forsa BEG força J forca | bèstia G bístia | qui GJ que 139 ni EG ne | begue BE begua J bega | forsa BJ força | u J om | fasses EGJ façes | rahonable J rahonable 140-141 Guarde't... escan[*yar*] J om 140 guarde E guarda | encare EG encara B ancara | mengs B menys G meings | ensenya G enssenya 141 golaffra G golaffre B guolaffra | car E e | te BEG te'n | escan... BE escanyar G scanyar

.....

[F. 2a] [Cap. CCXXXIX] ... del hom malalt e fore de seny.

Ítem, Orígenes en vn seu sermó diu axí: Guarde't que ira no sie ab
 tu souín ne jamés no-t sobre, car aytal hom deu tota res fugir, com diga
 145 l'Escriptura que fuscats a hom furiós axí com a hom orat e qui és fora
 de tota regle. Diu axí matex que ira ret l'om odiós e-l fa diffamat e
 menyspresat en tot loch hon sie e per res no li deu ésser comenat re-
 giment ne senyoria, car és mort a tota res qui ab aytal persona ha a
 contractar, hoc encare l'om irós diu que és fort perillós a si e als altres
 150 e per res no deu ésser entreposat ne appellat en res qui sie de pes, car
 aytal hom no guarde dret ne enuers ne ha cap ne centener, mas de tots
 fets dóna sptosament al diable, ne escolte ne entén ne assabora rahó,
 axí com vna bèstia, ne deu fer compte d'ell més que de vna bèstia.

Aquest vici diu que ue al hom a uegades per natura, e lauors, diu
 155 que no-s pot ben jamés remeyar ne curar. A uegades ue per gran erguyl
 e menyspreu dels altres e per gran oltrecuydement e preu de si matex,
 qui poch se ual, e lauors se pot curar per bé atterrar e abaxar l'erguy-
 lós. E axí u fa souín o u fa fer a altre nostra senyor Déus, qui general-
 ment abaxa los erguylosos, e diu puy axí: si de peccat de ira no't

142-164 J om

142 J om | fore BEG fora

143 Orígenes B Orígenes | vn G hun | guarde EG guarda B gurde | sie BEG
 sia 144 jamés B jemés | sobre E sopra | car G *al man add a int lin* | com E con
 | diga BE digua 145 l'Escriptura E la Scriptura | fuscats E fuscques | a E om B ha
 | com E con | a B ha | qui és E om 146 regle BG regla E recgla | matex E
 metex | odiós E *add* a tota creatura | diffamat B difemat 147 menyspresat BEG
 menyspreat | en B an | hon BE on | sie BEG sia | comenat BEG comanat 148
 mort B *add* que | persona B perçona 149 contractar B contrectar | hoc B och |
 encare EG encara B ancara | l'om irós diu que G diu que l'om irós | irós B hirós |
 si BEG ssi 150 appellat E apellat | sie BEG sia 151 guarde BEG guarda | enuers
 B anuers E revers | ha E à | centener E centaner B sentener 152 fets E feyts |
 sptosament G sobtosament | diable E dyable | escolte BEG escolta | assabora BG
 asabora | rahó E raó 153 deu BG *add* hom B *add* E com per natura, e lavors no-s pot
 jamés bé remeyar, ne curar, a uegades una bèstia, ne-n deu hom fer més compte que d'una bè-
 stia | compte B conta

154 vici B visi | al hom G a l'om | uegades BE uegades 154-155 per natu-
 ra, e lauors, diu que no-s pot ben jamés remeyar ne curar. A uegades E om 155 -s G om |
 ben jamés B jemés ben G jamés ben | uegades B uaguades 155-156 erguyl E erguyll
 B argull G ergull 156 oltrecuydement B oltracuydament G ultracuydament | si G
 ssi 157 qui G que *add* poch | atterrar BG aterrar 158 erguylós E erguyllós B ar-
 gullós | o G ho | altre B altri | nostra EG nostre B nostro | Déus BEG Déu
 159 Lc i, 51; Iac iv, 6 | abaxa B abaixa | erguylosos E erguyllolosos B argullosos 160
 orat G horat | rahó E raó 161 infinits B hinfinits | e E he | tolrà BG tolrrà |
 l'ànima BEG la ànima 161-162 te tolrà BEG om 162 (a) la B le (-e *int lin*) | lege
 BG leja E lega 162-163 desesperació BE desperació 163 açò E assò | sancta BE
 santa | lonch E massa larch 163-164 comptar EG recomptar

guardes, tornaràs furiós e orat e sens tota rahó. Aquest peccat te aportarà a infinits altres mals e-t tolrà tot lo bé de l'ànima e aprés te tolrà tot aquell del cors, per la qual cosa vindràs a la fi a lege desesperació. E tot açò posa la sancta Scriptura, sinó que seria lonch de comptar.

Ítem, Orígenes en lo sermó que féu contra ira diu axí: si uols viure en pau, no't acosts al hom furiós ne qui sie tost irat, car aytal procure per tu que crems la tua casa e ta persona e tots aquells qui ab tu són, axí com ell fa de si matex e de totes les sues coses. Per l'om irós lo diable fa mal a molts d'altres e per tal l'om irós és dit lochtinent del diable hon que sie. A uegades més mals semble e comet l'om irós que no poria fer lo diable en aquell poch temps matex.

Capítol .CCXL.: Quals són les males fiyles de ira

Les males fiyles que aquest peccat engendre són moltes e en special les següents, segons que posa Remígius en la .ix.^a homelia sua:

La primera, sí és rancor e hoÿ en lo cor del irat, qui tostemp li donen turment [f. 2b] e dolor e-l deuoren tot.

La segona, sí és encegament del enteniment, gitant l'om fora tota rahó, axí com dit és.

La terçe, sí és murmuració e diffamació contra lo proïsme sens tote consciència, d'on vénen infàmies e falsos testimonis.

165 Ítem J *add* diu | Orígenes B Orígenes | que féu E *om* 165-166 viure BJ viura 166 al EGJ a B ha | qui BGJ que | sie BEGJ sia 166-167 procure BE procura GJ procurarà 167 crems B cremes I *add* en | la tua J ta | casa J cassa | (casa) e E he | ta B te 168 com E con | matex GJ mateix | coses J cosses 169 diable EG demoni BJ dimoni | a J ha | d'altres BEJ altres 170 diable EJ dyable | hon BEGJ on | sie BEGJ sia | A E e a | uegades E veguades B uagades | semble EGJ sembra B senbre | l'om J hom 171 diable EJ dyable | matex J mateix

172 Quals BEJ quales | fiyles EGJ filles | ira B yra G auarícia *al man exp et add int lin* ira

173 fiyles E fyllles BGJ filles | que E qui | engendre E engendre G engendra J engendra | moltes J molts 173-174 special J especial 174 següents E seguens | segons B seguons | posa J possa | IX^a BJ nouena | homelia E homilia B humilia 175 sí E *om* | rancor B rencor | hoÿ BE oÿ | en B an | cor G cors | tostemps BG tots temps 176 e-l J e-ll

177 segona B seguona | encegament J encayament I enseगतat | del enteniment E d'enteniment B anteniment | gitant BJ gitans B *corr* gitant | fora BG *add* de | tota J *om* 178 rahó E raó | com E con

179 terçe BEGJ terça | sí E *om* | diffamació J difamació f [diff] ... *lect dub* | proïsme E prohisme B proïsma J proÿsme | tote BEGJ tota 180 consciència BGJ consciència E conciencia | falsos B falços | testimonis E testimonios

La quarta és barayla, d'on vénen vituperis e desonries, les quals ap-
paren mal en tota persona de bé ne qui sie de honor.

La quinta, sí és inuasió corporal, e d'aquí hixen colps, naffres, ho-
meys e mals altres molts, qui tolen pau als hòmens.

185 La .v^a. són crits e clamors e irreuerències contra aquells a qui's
deu dar honor, e açò puge massa a uegades.

La .vi^a. és guerra, qui és appellada font de peccat e flum de tots
mals, car d'aquí se seguexen mals infinits qui no-s poden recomptar e
a la fi fas-s'i pau, la qual, si-s fos feta en lo comensament, jamés no
190 se'n foren seguits tants desastres com se'n són seguits per la guerra, e
per rahó d'açò dauen los sants, conseyls per los quals hom pogués e sa-
bés e volgués esquiuar tota mala ira.

Capítol .CCXLI., qui posa remeys contra peccat de ira

Remeys de la ira són en dues maneres, axí com hi ha ira, la qual se
195 deu placcar en altre e y ha ira pròpria, qui's deu placcar en hom ma-
tex.

A placcar la ira del altre conseylen los sants, que hom serue
aquests estils:

181 barayla E baraylla BGJ baralla | desonries B desondries J deshonries 181-
182 les quals... de honor J om | quals B om 181-182 apparen E add fort 182 sie
EG sia | ne qui sie BG e que sia

183 quinta B .V^a. | sí G om | inuasió J inuocació | d'aquí BG de aquí |
colps EJ add e | naffres J naffres add e 184 mals altres molts J molts altres mals |
qui tolen pau als hòmens J om | tolen BG tollen | hòmens G altres

185 .vj^a B sisena J sizena | són J és | clamors B clamós | irreuerències J
irreuerència | s B om 186 e açò puge massa a uegades J om | puge E puga BG puja
| massa E maça | uegades E vegades B uaguades

187 .vij^a BJ setena J add qui | appellada B apellada G appella *al man* add -da
J om | flum B fluns AE flom 188 car d'aquí se seguexen mals infinits J om | d'a-
quí se EG d'aquí's B d'equí's | seguexen B segueixen G saguexen | poden J porian
| recomptar B recontar J comptar 189 fan-s'i G fa s'i J fas om | si-s BE si | en lo
E e-l | comensament BEG començament 189-190 no se'n BEG no-s 190 se'n B se
| com E con | se'n són seguits E se seguexen G se són seguits 191 rahó E raó |
d'açò BG de açò | dauen E donen | sants G sancts | conseyls BG consells E con-
seylls add molts 192 esquiuar E esquivar B squivar

193 qui posa BJ om

194 en B an | com E con | hi ha J hi a 195 altre ABEJ altra | y G hi |
pròpria B pròpia | qui's G la qual se 195-196 matex E metex J mateix

197 placcar E placar J add car | del G de | conseylen EJ conseyllen B cons-
sellèn G consellen | sants G sancts | serue ABEJ serva 198 aquests B aquets J
aquest | estils G stils J stills

lo primer sí és que respones e parles dolsament, car com hauem
Prouerbiorum, .xv^o., mola resposta trenca les ires dels altres, axí com
 dura e maliciosa resposta inflama los altres a ençendre-los a més de mal
 a fer. 200

Lo segon sí és fugir a tota oportunitat de contendre e de ésser
 present al hom irat, car ,qui passa punto passa muyto', segons que diu
 l'aragonès. E tot hom saui deu fort dar loch e fugir a tota auinentesa
 de irèxer-se ne de hauer bregue ab hom irós e furiós. 205

Lo tercz és callar durant la ira del altre, dient en ton cor a l'altre
 que per quant poder que tu has no·m faràs errar ne dir folia. E l'om
 saui, quant hou lo furiós deu pensar que hoge bramar vn ase; e axí
 com l'om no·s mou per bé que l'ase bram, car veu hom que és bèstia
 sens rahó ne·s sab què·s fa, axí deu hom pensar que sie del hom falló,
 qui és axí com a bèstia sens rahó, qui no·s sab què·s fa ne què·s diu. 210

Lo quart remey per aplaccar l'om irat és fer-li bones obres, car,
 com diu Salamó, *Prouerbiorum*, .xv^o., si axí u fas, lauors li amolliràs tot
 lo cor. Car benefici ayga és [f. 2c] qui appaga lo cor del falló més que
 res qui al món sie. Legim en la *Vide dels antichs pares* que per los beni-
 fets grans que ells fahien als ladres e a la mala gent, ne conuertiren 215

199 dolsament BEJ dolçament | com E con J *om* 200 .xv.^o G quintodecimo J
add capitulo | mola G molla B moll E mol J moyla | resposta B respondre | tren-
 ca B trencha | ires B yres G iras J la ira | com E con | inflama I inflama BG
 inflamen 200-202 axí com... a fer J *om* 201 maliciosa B maleçiosa | inflama B in-
 flamen | ençendre E encendre B entenrdra | ençendre-los a més de A encendre los hau-
 ries de 202 *Prov* xv, 1 | fer E ffer | a fer G *om*

203 fugir BG fogir | oportunitat EJ oportunitat B oportunitat | contendre J
 contendra | e B *om* 204 present J present | al hom G a l'om | J *in mg* Prouer-
 bi del aragonès | passa BJ pasa | passa B pasa | muyto J mutxo | segons B se-
 guons 205 l'aragonès BEGJ lo aragonés (B aragunès) | fort dar J dar fort | fort B
in mg | a G ha | fugir AE fúger B fogir | auinentesa BEG avinentea 206 de irè-
 xer-se J *om* | ne E e | hauer BJ auer | bregue BEJ bregua | irós B yrós | e
 EGJ ne | furiós B foriós

207 terç E terçs | és J *om* | que EJ *om* 208 que BEGJ *om* | has B às |
 faràs E *add* vuy | errar B arrar *corr* arras J errà | folia BG follia J follies | om
 EG hom 209 quant E cant | hou BE ou G ueu o hou | lo EGJ l'om | furiós B
 foriós | pensar BG pensar | hoge E oga B hoja | ase B asa J asse | e B *om* |
 com E con 209-216 e axí com... al mon sie J *om* 210 l'om E *om* | ase B asa 211
 ne·s BG ne | sab BG sap | pensar G penssar | que sie G *om* | sie E sia | fa-
 lló EG felló | qui EG que 211-212 axí deu hom pensar que sie del hom falló, qui és
 axí com a bèstia sens rahó, qui no·s sab què·s fa B *om* 212 com E con | rahó E raó |
 no·s EG no | sab G sap

213 aplaccar B apeccar E a placar | *Prov* xxi, 14 214 com E con | *Prov* xv,
 1 | lauors E lavòs | amolliràs E amoliràs 215 benefici B benifici G benefici |
 ayga EG aygua | qui G que | apaga BE apagua | falló EG felló 216 qui G que
 | sie BEG sia | legim E ligim | en B an | *Vide* EGJ vida | antichs pares J pa-
 res antichs | *in mg* Exemplum 216-217 benifets grans E grans benifets B benifeyts J
 beniffets 217 fahien E feyen J feÿen | als BEGJ a | la B *om* 218 e·n J e y |

- molts a Déu e-n lunyaren molts de diuerses mals que fer volien. De-
 220 he lo sant abat Cleon que benignitat e dolsor de cor virtut ere atrac-
 tiua dels coratges dels altres, en tant que per mal hom que sie, si tu li
 fas bé quant te haurà fet mal, sí li amolex lo cor a hauer desplaer del
 mal que t'à fet, e à amat a tu.
 Remeys contra se pròpria ira són aquests:
 Lo primer sí és pensar quant ha Ihesuxrist manat estretament que
 225 siam pacients axí com ell fo e que si no perdones a aquells qui mal te
 fan, que no-t perdonarà.
 Lo segon és pensar quants de mals se poran saguir de te falonia, e
 les dolenties e los mals qui se'n seguexen, que après per res al món no
 volries que fossen fetes.
 230 Lo tercz, que pençes los grans béns qui-s seguexen en ànima e en
 cors per hauer paciència e en special que la tua ànima ne viu en pau e
 has vençut lo diable e has dat gran eximpli a tots los altres de la tua
 paciència, hoc encare que lo irós matex te'n presarà e te'n reputarà
 més tostemps, quesque ell ne digue defore.
 235 Lo quart, que deus pensar que la tribulació que-t dóne lo irós temp-
 tació és que Déus te tremet per tos peccats a delir e per gonyar special

diuerses B diuerces | qui EGJ que | Dehie BEJ deija G dehia 219 abat G abbat
 | Cleon I Leon (aquest abat no és conegut de l'*Index nominum propriorum, virorum ac mulierum*,
 que compareixen en les *Vitae Patrum* en l'edició de la ML 73-74; cf. 74, París 1890, cols. LXXXV-
 XCIV | dolsor EG dolçor B dolçó | ere BEGJ era | atractiva B atrectiua J exçite-
 ratiua 220 en J *seq ta exp* | sie BEGJ sia 221 quant E cant | haurà B aurà |
 amolex GJ amolleix I amollexs | a BJ ha | hauer E aver | desplaer B despler 222
 à BE ha | à amat a BEGJ de amar | tu J *add* E açò és prouada (*corr* prouat) en molts.

223-259 Remeys contra... faló contra tu J *om*

223 remeys B rameys | se EG sa | pròpria B pròpia

224 pensar B penssar G *om* | ha B h *canc* | Ihesuxrist E Jesucrist 225 pa-
 cients B pescieents | cf. *Mt* xi, 29; xviii, 35 226 que BEG *add* Ell

227 segon E segon B seguon | pensar BG penssar | quants E quans B quantz |
 de EG *om* | saguir BEG seguir 227-229 de te falonia... que fossen fetes E si no fuigs a
 l'hom felló e a ses dolenties, que no volries que-s fossen aquells mals seguits, après que seran fets,
 per res qui al món sia B si no fuigs al hom falló e a ses dolenties, que no volrries que fecen aquells
 mals seguits, après que-s seran fets, per res del món G si no fuigs a l'om felló e a ses dolenties,
 que no volries que-s fossen aquells mals seguits après que-s seran fetes, per res que al món sia

230 tercz BEG terç G *add* és | que E si | pençes EG penses B pensses | se-
 guexen G saguexen | (e) en B an 231 hauer B auer | paciència B pasciència | e
 G *om* | special B aspecial 232 diable E dyable | has BE às | eximpli B aximpli
 | tots B totz 233 hoc B och | encare EG encara B ancara | matex E metex |
 presarà BEG prearà 234 tostemps B tots temps | ne E se | digue BE digua G
 diga | defore BG defora

235 pensar BG penssar | done EG dóna 235-236 temptació G tempció *add* -ti-
 in mg 236 tremet EG tramet | delir AFE gorir | gonyar BEG guanyar 237 enuers
 B enuès | que G *om* 238 tu G *add* has | la tua E aquella 238 que E *om* | impe-
 tres BE inpetres | remissió B remissió *corr* remissió | tos G *om* | creys B creix I cre-
 xen | en G de | virtut I virtuts | virtut E vertut 239 en B an | bonesa BE bonea

mèrit enuers Déu per la bona paciència, axí que per la tua paciència, que tu impetres ab Déu remissió de tos peccats e te'n creys en virtut e en bonesa e-n pots sperar gran guardó en lo cel.

Lo quint és que deus pensar ço qui demont és dit, ço és, que l'om 240 irós és fore de seny e que és axí com a orat e a malalt e que gran crueltat faràs, si l'om malalt prouoques a hauer més de mal que no ha. Mas quant sie garit e li sie passada la ira, lauors ab dolsor de paraules li pots dir què-t vuyles, o fer dir a altre, e axí tornar-lo a bé: faràs gran seruey a Déu e gran bé a ell e major a la tua ànima. 245

Lo .vjè. sí és callar per les rahons ja demont assignades quant dàuem remey contra la ira del altre.

Lo .vijè. que, haüde bona paciència, ve't nostra Senyor qui't està apareylat de dar-te tes justes peticions e de resebre tu en se gràcia special e en la companya dels elets. 250

Lo .viijè., quant veuràs algun, faló contra tu, sie-t vijares que sies sort e que no-l hoges, e di dins ton cor axí: ,Senyor, plàcie't de dar lo teu lum sobre aquest e a mi gràcia de vera paciència', e lo Senyor beneyt fer-ho ha. Deus en-[f. 2d]-care pensar que lo faló contra tu fa tos 255 affers, car contra se voluntat te procura gràcia e glòria, qui per dretra rahó li deuries anar besar mans e peus e fer-li grans gràcies del bé que-t procura, jatsia que no u fassa scientment. Pençe, encare, que tost morràs e que ara és hora de appareylar-s'i; e de fet t'i appareyles altament, quant has bona e cordial paciència al hom faló contra tu.

E acò sie dit del peccat d'ira. 260

240 quint G .V.^e | és E om | que deus G iter, altero canc | pensar BG pensar | demont EG damunt B demunt | om EG hom 241 fore BEG fora | de E lo | que és E om | és BG om | com E con | a orat e a malalt B a malalt e a orat | malalt G corr maluat(?) | que E om 242 l'om BEG lo | prouoques B prouocas 243 sie BEG sia | garit E gorit BG guarit | sie BEG sia | passada B pasada | lauors B lauòs | dolsor BEG dolçor 244 què-t vuyles E què-s vuyla | vuyles B vuelles | dir B add axí | a bé E bé

246 .vj.^{en} B sisèn | sí BEG om | ja E ya | demont EG damunt B demunt | assignades B assignades | quant E cant

248 .vijè G setèn | haüde E ahuda G haguda B ha agude | nostra E nostre BG nostro 248-249 apareylat B aparallat G aparellat 249 tes G tres | peticions B pasions | resebre B reçebre EG reebre | se BEG sa 249-250 special B especial 250 en B an | companya BEG companyia | elets B altres

251 .viij.^{en} E huytèn | quant E cant | algun G algú E alcú B alcun | faló BEG felló | sie-t vijares E sia-t vigares 252 sort E fort | hoges E oges B ojes | di E de B diu G digues | cor E add digues | plàcie E plàcia 253 a mi A am | paciència E penitència 253-254 Senyor beneyt E beneyt Senyor 254 encare EB encara B ancara | pensar BG penssar | faló B falló EG felló | fa I add tots 255 se EG sa | voluntat BE volentat | glòria E add e | qui BE que 256 rahó E raó | besar B basar | gràcies G gràcias 257 fassa BEG faça | Pençe E pensa BG penssa | encare EG encara B ancara 258 appareylar E appareyllar B aparallar G apparellar | appareyles BG apparelles 259 quant E cant | al hom G a l'om | faló B falló EG felló 260 acò J açò B asò | sie BEJ sia | del BEGJ quant al | d'ira BEGJ de ira

Capítol .CCXLII. qui tracte del .vijè. peccat mortal qui-s appella auarícia

Lo .vijè. peccat mortal és auarícia. D'aquest peccat diu la sancta Scriptura, *Ecclesiastici*, .xº., quod «auaro nichil est celestius», a uol dir que no ha al món major peccador que l'om auar.

265 E assignen-hi los sants les següents rahons:

la primera sí és car, com diu sent Agostí, no ha peccat al món que l'om auar no fahés per hauer diners. E açò vol dir sent Pau, *Prima ad Thimothéum*, .vjº., car diu que per auarícia han molts errat en la sancta fe catòlica, desemparant aquella e fahent déu del diner. Per què diu

270 que aquell qui entén en riqueses a-justar cau en lo lacz del diable e en molts desigs forts e desordonats, qui porten l'ànima a perdició e a mala fi; per açò diu ell matex en altre loch que auarícia és ydolatria.

E proue-ho sent Gerònim per tant com l'om auar tot son cor e tota se vide dóna al guany del diner e no gens a Déu; per què, diu ell, que

275 folia és dir que aquell sie ydolatre qui offer a la ydola vn poch de ençens e no aquell qui tota se vide e son cor dóna a ajustar riquesa. E proue-ho encare per açò car, axí com lo bon cristià, adorant a Déu, li presente se fe e se esperançe e tota se amor, axí l'om auar posa se fe e tota se esperançe e tota se amor en la riquesa, e aytant quant més ha,

261 qui B om | tracte BEGJ tracta | .vijè BEGJ setèn | appella BEJ apella
 262 .vijè BEGJ setèn | D' BG de | peccat B om | sancta E santa 263 Scriptura J Escriptura | *Eccli* x, 9 J *add* capitulo | celestius E scelestius G *corr* celestius *add suprascr* s- | a BGJ e 264 *ha* J om | al E e-l | que-l J que-ll | om BE hom
 265 assignen B asignen | hi E li | següents E següens
 266 Com E con | sent G sant | Agostí BGJ Agustí | al E e-l 267 om BEG hom | fahés EJ faés | hauer BE aver | diners J dinés | vol B volch | sent G sant | prima J primo 267-268 I *Tim* vi, 10 J *add* capitulo 268 car E cant BGJ quant | han B àn | errat B arrat G errats *exp* -s 268-269 sancta BE santa J om
 269 catòlica BEG cathòlica J chatòlica | desemparant B desenparant J desemperant | fahent BEJ faent 270 I *Tim* vi, 9 | riqueses E riquees | a-justar B hajustar | lacz BEGJ laç | diable EJ dyable 271 molts J molt | desigs B desitgs | forts EJ folls | desordonats J deshordonats | l' BEGJ la lur | perdició B perdeçió 272 matex E metex J mateix | altre E altra B altro | ydolatria E idolatria | *Colos* iii, 5-6
 273 -ho BEJ -u | sent G sant | Gerònim BEGJ Jerònim | com EJ car 274 se EGJ sa | vide BEGJ vida | gens B gents 274-289 per què, diu ell... la sua ànima ve[na]l... J om 275 folia G follia | sie EG sia | ydòlatre E ydòlatra | qui BE que 275-276 de ençens G d'ençens | ençens B sens 276 qui G *seq* fon | se EG sa | vide BEG vida | riquesa BE riquea 277 -ho BEG -u | encare BEG encara | com E con 278 presente BEG presenta | se EG sa | e B *add* tota | se EG sa | esperançe E esperança BG sperança | se G sa | amor G *add in mg* axí l'om auar 278-279 axí l'om auar posa se fe e tota se esperance e tota se amor EG om 279 esperançe B sperança | la E om | riquesa BE riquea | e B om | quant E con 280 desige E desiga BG desija | més E màs | multiplicar B muntiplicar | crex BG creix | ara BEG axí 281 de B ben | beure B beura | aygo BEG aygua | crex EG creix | al E en | al hom G a l'om | set E la set

aytant desige més hauer, axí que de multiplicar li crex lo desig, ara 280
com de beure aygo salada crex al hom més set.

E aquesta és la rahó per què l'om auar ama tant ço que ha e per què 280
ab ten gran dolor e pena dóna per amor de Déu, e per què és ten cruel
al proïisma en dar-li e en arrapar e en arrencar tot ço que pot per qual-
seuol via o manera. Car en hauer diners e roba e riqueses ha posada tota 285
se beneuyrance e tota se esperançe e tot son déu és aquí.

D'aquí matex ue que l'om auar no ama ne honra ne presa Déu ne li
uol en res obeyr, e perquè és ten cruel a la sua ànima e perquè tos-
temps porta la sua ànima ve-[...]

282 ço B so 283 ten EG tan | ten gran B tanta | dóna EG *add* res | ten
EG tan 284 proïisma G proïisme E prohisme | arrapar B arrepar | en B an | arren-
car EG arrancar-ne B arencar *add* -ne 285 diners G diner | riqueses E riqueses G
riquesas 286 se EG sa | beneuyrance BG beneuyrança E benuyrança | se EG sa |
esperançe E esperança B sperança

287 D' BG de | om BE hom | no ama A ne ama-l | honra B honrra | pre-
sa ABG prea G *add* a 288 obeyr E obeir B obayr | ten E tan G tant 288-289
tostemps G totstems 289 *Ecli* x, 10 | la sua ànima G *om* | ve[*nal* B vanal

TAULA DE MOTS

Igual com totes les taules d'aquest anuari, els mots de la present taula són només formes o lemes i, doncs, són col·locats en les pàgines següents tenint en compte, de forma exclusiva, llur grafia i de cap manera llur significat i així, per exemple, un ,lo' amb sentit d'article es pot trobar al costat d'un altre que és pronom.

Els mots escrits dins parèntesi tenen l'exclusiva funció de facilitar al possible lector aquella forma o lema que en els diccionaris inicia l'explicació d'un mot, quan el dit lema no es troba dins el text reproduït ací.

En un treball com aquest és fàcil que, per la humana labilitat, s'hi esmunyin errors, dels quals l'autor s'excusa davant els possibles lectors.

- a 3, 17, 20, 26, 27, 32, 33, 37, 43, 51, 52, 59, 62, 66, 70, 71, 72, 74, 78, 82, 85, 90, 94, 99, 107, 116, 117, 117, 121, 125, 128, 130, 131, 132, 145, 145, 148, 149, 154, 155, 158, 161, 162, 169, 170, 185, 186, 189, 197, 201, 202, 203, 205, 207, 212, 217, 218, 221, 222, 222, 225, 232, 236, 241, 242, 244, 245, 253, 270, 271, 274, 275, 276, 277, 288
- ab 7, 23, 28, 29, 70, 76, 81, 84, 120, 132, 143, 148, 167, 206, 238, 243, 283
- abat 130, 219
- abaxar 157; abaxa 59
- (abstenir) abstenits 113; abstinentes 63
- abstinència 44, 68, 69, 73, 96; abstinències 84
- açí 1, 3, 16, 31, 34, 100, 287
- açò 22-23, 23, 78, 85, 121, 163, 186, 191, 267, 272, 277; acò 260
- (acostar) acosts 166
- (acurçar) accusa 58
- ad 267
- Adam 87
- adelitar 126
- (adorar) adorant 277
- (afer) affers 255
- Agostí 49, 266
- (aigua) ayga 215; aygo 281
- (aïrar) ahirarà 116
- ajustar 276; justar 270
- al 8, 50, 55, 76, 110, 115, 138, 152, 154, 166, 204, 216, 228, 259, 264, 266, 274, 281, 284; als 51, 105, 149, 184, 217
- (ala) ales 131
- algun 4, 251; alguna 5, 71-72, 72; alguns 7; algunes 75
- alt 132
- altament 259
- altre 5, 52, 118, 158, 195, 197, 207, 207, 244, 247, 272; altres 38, 44, 51, 65, 149, 156, 161, 169, 184, 200, 201, 220, 232
- (amar) ama 115, 282, 287; am 68; amat 222
- Ambròs 53
- amich 61
- (aminvar) aminue 13
- (amollir) amolex 221; amolliràs 214
- amor 20, 21, 25, 54, 93, 278, 279, 283
- anar 128, 256; anaua 69; anant 74, 78
- ànima 28, 47, 98, 128-129, 161, 230, 231, 245, 271, 288, 289
- ans 125, 126, 136
- (ànsia) àncies 57
- (antic) antichs 216
- (apagar) apaga 215
- aplaccar 213
- (aportar) aportarà 161; aporte 58
- (apòstol) apòstols 71, 74-75
- (apparer) appar 63, 91; apparen 181-182; apparegue 123-124
- appareylar 258; appareyles 258; appareylat 248-249; appareylats 114-115
- (appellar) appella 5, 261; appellat 150; appellada 187
- après 59, 78, 79, 106, 161, 228
- aquell 81, 95, 162, 171, 270, 275, 276; aquella 269; aquells 23, 62, 70, 74, 99, 100, 167, 185, 225; aquelles 29
- aquest 1, 10, 34, 44, 46, 49, 55, 95, 123, 154, 160, 173, 253, 262; aquesta 123, 282; aqueste 65; aquests 18, 34, 97, 112, 198, 223; aquestes 91

- aquí 18, 68, 77, 80, 87, 97, 183, 188, 286
 ara 3, 32, 258, 280
 aragonès 205
 ardentment 140
 arrapar 284
 arrencar 284
 ase 209, 210
 (assaborir) assabora 152
 (assignar) assignen 265; assignades 246
 atart 79
 (atractiu) atractiu 219
 (aterrar) atterrar 157
 auar 264, 267, 273, 278, 282, 287
 auarícia 35-36, 261, 262, 272; avarícia 268
 (avarus) auaro 263
 auinentesa 205
 (avorriment) auorriments 112
 auorrir 96, 103
 axí 53, 63, 68, 76, 77, 105, 113, 115, 118,
 125, 143, 145, 146, 153, 158, 159, 165,
 168, 178, 194, 200, 209, 211, 212, 213,
 225, 237, 241, 244, 252, 277, 278, 280
 aytal 11, 144, 148, 151, 166; aytals 15, 24
 aytant 127, 279, 280
- Babilònia 65
 baptisma 86
 bapista 64
 barayla 181
 bax 127
 bé 91, 157, 161, 182, 210, 221, 244, 245,
 256; béns 14, 26, 60, 230
 ben 85, 155
 benefici 215
 beneuyrance 286
 beneuyrat 77
 beneyt 73, 92, 120, 253-254; beneyts 74
 (benifet) benifets 216-217
 benignitat 219
 besar 256
 bèstia 137, 138, 153, 153, 210, 212
 bestial 52
 beure 110, 114, 281; begue 139
 bo 131; bon 277; bona 8, 237, 248, 259;
 bones 10, 213
 bonesa 239
 bram 210
 bramar 209
 bregue 206
- callar 207, 246; call 26
 (camp) camps 75, 80
 cap 69, 151; caps 35
 capítol 1, 40, 93, 172, 193, 261
- car 4, 17, 38, 43, 44, 46, 49, 54, 60, 62, 97,
 99, 117, 118, 119, 130, 137, 138, 140,
 141, 144, 148, 150, 166, 188, 199, 204,
 210, 213, 215, 255, 266, 268, 255, 266,
 268, 277, 285
 carn 55, 84, 116
 (carnal) carnals 96-97, 112
 carnalment 115, 126
 càrrech 11; càrrechs 7
 (carregar) carregat 9
 (carrera) carreres 104
 casa 167
 cascun 54
 (catòlic) catòlica 269
 caure 93-94; cau 270
 caucom 32
 cel 239
 celestial 55; celestials 67
 celestius (= scelestius) 263
 centener 151
 (clamor) clamors 185
 Cleon 219
 ço 65, 101, 126, 240, 282, 284
 (cogitació) cogitacions 125
 cogitar 29-30
 (colp) colps 183
 com 40, 49, 63, 93, 97, 125, 127, 144, 145,
 153, 168, 178, 190, 194, 199, 200, 209,
 212, 214, 225, 241, 266, 273, 277, 281
 (comanar) comenat 147
 (començar) començe 1; comensam 32-33
 comensament 88, 189
 cometre 92; comet 170; cometran 128
 companya 28, 250
 comptar 163-164
 compte 153
 condampnació 27
 (condemnar) condampnats 23, 27
 consciència 180
 (consell) conseyls 191
 (consellar) conseyla 95, 123, 135; conseylen
 197; conseylaua 112
 consolació 55; conseolacions 100
 contemplació 66
 contendre 203
 (continu) *conñues* 57
 (continuar) continuats 132; continuades
 133
 contra 165, 179, 185, 193, 223, 247, 251,
 254, 255, 259
 contractar 149
 (contrari) contraris 60
 (convertir) conuertiren 217
 (convidar) conuidat 72

- cor 124, 175, 207, 215, 219, 221, 252, 273, 276
 (coratge) coratges 220
 cordial 259
 corporal 183; corporals 128
 (cos) cors 27, 47, 82, 162, 231
 cosa 162; cosess 9, 21, 67, 168
 (costar) costa 16-17
 creatura 20
 (créixer) crex 280, 281; creys 238
 (cremar) crems 167
 (crit) crits 185
 cruel 51, 283, 288
 crueltat 241-242
 cruu 79
 culpa 18
 curar 155, 157
 curt 127
 curtament 38
 cunya 72-73
- d' 1, 10, 18, 22, 32, 38, 65, 163, 169, 180, 181, 183, 188, 191, 260, 262, 287
 (damnar) dampna 59; dampne 52
 dampnació 89
 Daniel 65
 dar 82, 186, 205, 249, 252, 284; dàuem 246; dauen 191; dat 119, 232; dades 63
 de 6, 8, 9, 15, 16, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 37, 38, 40, 45, 47, 48, 50, 54, 56, 57, 58, 61, 63, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 75, 80, 83, 89, 92, 93, 94, 96, 97, 104, 107, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 119, 120, 121, 124, 131, 133, 135, 136, 138, 142, 146, 150, 151, 156, 159, 161, 163, 168, 172, 182, 187, 193, 194, 201, 203, 206, 218, 219, 227, 232, 238, 241, 242, 243, 249, 252, 253, 258, 275, 280, 281, 283; da 13; del 19, 31, 37, 40, 48, 69, 77, 82, 88, 114, 142, 162, 169, 175, 177, 197, 207, 211, 215, 221, 247, 256, 260, 261, 269, 270, 274; dels 2, 3, 32, 38, 64, 156, 200, 216, 220, 250; d' 262
- debades 43
 debans 26
 decontinent 86
 defore 234
 (dejunar) dejunà 87
 (dejuni) dejunis 84, 132
 delir 236
 (delit) delits 93, 99, 102, 105, 109, 112
 demont 240, 246
 (desastre) desastres 190
 (desemparar) desemparant 269
- desert 87
 desesperació 162-162
 desig 280; desigs 97, 271
 (desitjar) desige 280
 (deshonrar) desonra 46
 (deshonria) desonries
 (desordenar) desordonat 88; desordonats 271
 desordinació 5-6
 desplaer 221
 Déu 6, 9, 21, 41, 47, 48, 61, 103, 104, 115, 119, 120, 132, 218, 237, 238, 245, 269, 274, 277, 283, 286, 287; Déus 23, 63, 101, 108, 158, 236
 (deure) deu 21, 96, 144, 147, 150, 153, 186, 195, 205, 209, 211; deus 3, 34, 137, 235, 240, 254; deuries 256
 deuot 85
 (devorar) deuoren 176
 (dia) dies 87
 diable 48, 152, 169, 170, 171, 232, 270; diables 28
 diffamació 179
 (difamar) diffamat 146
 digne 6, 16
 diner 269, 274; diners 267, 285
 dins 128, 252
 dir 3, 29, 37, 208, 244, 263, 267, 275; diu 43, 49, 53, 61, 62, 65, 68, 98, 99, 102, 105, 108, 130, 132, 143, 146, 149, 154, 159, 165, 204, 212, 214, 262, 266, 268, 269, 272, 274, dehie 118, 218; deÿe 113, 115, 119; di 252; diga 144; digue 234; dient 207; dit 18, 39, 123, 169, 178, 240, 260; dits 14, 35
 (disposar) dispost 66
 disposició 8
 dissolut 59, 102-103
 (divers) diuerses 218
 doctor 95, 218
 (dolentia) dolenties 228
 dolor 176, 283
 (dolçament) dolsament 199
 (dolçor) dolsor 219, 243
 (donar) dóna 49, 52, 73, 131, 152, 274, 276, 283; done 235; donen 175-176; donant 99
 donchs 37, 139
 dormir 84; dormia 80
 dret 151; dreta 255
 (dos) dues 4, 194
 (durar) dura 201; durant 207
- e 3, 7, 8, 9, 10, 11, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 36, 37, 38, 40, 41, 44, 47, 50,

- 51, 52, 56, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 100, 102, 103, 104, 106, 107, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 120, 121, 124, 127, 129, 130, 132, 133, 142, 145, 146, 147, 149, 150, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 163, 167, 168, 169, 170, 173, 175, 176, 179, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 195, 199, 201, 203, 205, 206, 208, 209, 217, 218, 219, 222, 225, 227, 228, 230, 231, 232, 234, 236, 238, 239, 241, 243, 244, 245, 249, 250, 252, 253, 255, 256, 258, 259, 260, 263, 265, 267, 269, 270, 271, 273, 274, 276, 278, 279, 282, 283, 284, 285, 286, 288; e- 25; e-n 239
 (Ecclesiasticus) Ecclesiastici 263
 (eixir) ix 10; hixen 183; exiren 64
 (elegir) elets 250
 ell 7, 38, 68, 78, 97, 116, 117, 118, 153, 168, 225, 272, 274; li 47, 52, 57, 58, 78, 125, 126, 131, 147, 175, 213, 214, 220, 221, 243, 256, 277, 280, 284, 287; ells 89, 217; -se 4, 5, 54, 60, 73, 77, 81, 86, 107, 116, 157, 188, 190, 194, 206, 223, 227, 228, 249, 255, 274, 276, 278, 279, 286; s'18, 117, 189, 258; ·s 11, 16, 29, 106, 120, 126, 129, 155, 185, 188, 189, 210, 211, 212, 230, 261
 emperò 17, 31
 en 4, 6, 17, 18, 20, 24, 27, 28, 34, 39, 45, 47, 53, 56, 60, 61, 80, 86, 88, 89, 94, 96, 98, 99, 100, 104, 108, 109, 117, 118, 124, 126, 131, 133, 135, 136, 138, 143, 147, 150, 165, 166, 171, 173, 174, 175, 182, 189, 194, 195, 207, 216, 220, 230, 231, 238, 239, 249, 250, 268, 270, 272, 279, 284, 285, 288; 'n 86, 190, 228, 233, 234, 238; ·n 13, 119, 218
 (encara) encare 34, 57, 136, 140, 149, 233, 254, 257, 277
 ençegament 177
 ençendre 201
 ençens 275-276
 (endurar) enduraue 74; endurauen 76; endurant 74
 (engendrar) engendre 173
 enginyós 66
 (engrossir) engrosseex 51
 (ensenyar) ensenya 40, 111, 140; ensenya 85
 entendre 138; entén 152, 270; entenen 99, 100
 enteniment 177
 (entrar) entrà 86
 (entreposar) entreposat 150
 enuege 36
 enuers 151, 237
 erguyl 155-156
 erguylós 158; erguylosos 159
 errar 208; errat 268
 ésser 21-22, 62, 141, 147, 150, 203; és 5, 8, 13, 17, 40, 41, 45, 46, 49, 60, 68, 101, 107, 121, 127, 145, 148, 169, 175, 178, 179, 181, 183, 187, 199, 203, 207, 210, 212, 213, 215, 224, 227, 236, 240, 241, 246, 258, 262, 266, 272, 275, 282, 283, 286, 288; est 137, 139, 263; són 15, 24, 34, 35, 48, 97, 107, 109, 110, 168, 172, 173, 185, 190, 194, 223; ere 219; fo 89, 225; foren 89, 190; serà 119; sie 130, 143, 147, 150, 166, 170, 182, 211, 216, 220, 243, 251, 260, 275; sies 251; siam 225; siats 114; sien 48; seria 163; fos 85, 189; fossen 229
 escan[yar] 141
 (escoltar) escolte 152
 escriptura 145
 (esdevenir) esdevench 78
 esmenar 107
 (especial) special 109, 173-174, 231, 236, 249-250; specials 63
 (especialment) specialment 129
 esperança 278, 279, 286
 (esperar) sperar 239
 (esperit) sperit 55
 (espiga) spigues 75
 (experiència) experiència 110
 esquiu 104
 esquiar 95, 192
 (estar) està 248; estats 63
 (estil) estils 198
 (Estrabó) Strabus 95-96
 estretament 224
 eternal 7, 127
 eternalment 17
 (evangeli) euangelis 98-99
 (Eva) Eue 88
 (exercitar) exercitant 81
 eximpli 50, 73, 83, 232
 faló 251, 254, 259; falló 211, 215;
 falonia 227
 (fals) falsos 180
 fam 75, 131
 fe 269, 278

- fer 8, 15, 47, 138, 153, 158, 171, 202, 213, 218, 244, 254, 256; fas 189, 213, 220; fa 6, 9, 16, 20, 21, 47, 50, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 65, 94, 146, 158, 168, 169, 211, 212, 255; fan 102, 103, 104, 133, 226; fahien 217; féu 165; faràs 208, 242, 244; fahés 267; faria 11; fasses 138; fassa 257; fahent 13-14, 269; fet 221, 222, 258; feta 189; fets 118, 119, 152; fetes 229
- feruor 8
- fi 32, 52, 59, 117, 162, 189, 272
- (fill) fiyles 172, 173
- fins 76, 84, 132
- flum 187
- fol 103
- folia 208, 275
- font 70, 187
- fora 145, 177; fore 142, 241
- fornal 164
- forsa 81, 120, 138, 139
- fort 50, 96, 104, 149, 205; forts 271
- (fred) fret 104
- fredor 11
- (fregar) fregauen 76
- fruyta 72
- fugir 144, 203, 205; fuscats 145
- furiós 145, 160, 166, 206, 209,
- (guarir) garit 243
- generalment 159
- gens 274
- gent 217; gents 79
- Gerònim 43, 273
- (gitar) giren 129
- (gitar) gitant 177; gitats 89
- glòria 13, 25, 27, 117-118, 255
- gola 35, 37, 40, 41, 45, 54, 60, 92, 94, 130
- (golafre) golaffra 141; golaffre 54
- golós 110
- (guanyar) gonyar 236; gonyarà 117
- (guardar) gordada 130
- gràcia 25, 82, 249, 253, 255; gràcies 63, 256
- gran 56, 75, 80, 91, 95, 133, 141, 155, 156, 232, 239, 241, 245, 283; grans 56, 63, 110, 131, 133, 217, 230, 256
- Gregori 105
- Grisòstom 61, 102
- guany 274
- (guardar) garde 136, 140, 143, 151; guardes 160; quart 53; quarts 135
- guardó 239
- guerra 187, 190
- guisa 128
- (habitació) habitacions 48
- hauer 26, 27, 120, 206, 221, 231, 242, 267, 280, 285; has 208, 232, 259; ha 23, 27, 55, 63, 92, 138, 148, 151, 194, 195, 224, 242, 245, 264, 266, 279, 282, 285; à 117, 222; hauem 3, 18, 37, 38, 199; han 268; hauien 26; hac 86; haurà 101, 221; haurie 13; haüde 248
- hi 194, 265; i 18, 189, 258
- (història) istòries 111
- ho 254, 273, 277
- hoc 149, 233
- hoj 175
- hom 8, 10, 16, 96, 110, 131, 139, 142, 144, 145, 151, 154, 166, 191, 197, 204, 205, 206, 210, 211, 220, 259, 281; om 9, 11, 16, 21, 22, 46, 49, 50, 52, 61, 65, 85, 94, 102, 104, 124, 133, 140, 146, 149, 169, 170, 177, 208, 210, 213, 240, 242, 264, 267, 273, 278, 282, 287
- (homilia) homelia 61, 174
- (home) hòmens 105, 184
- (homey) homeys 183-184
- honor 182, 186
- honorable 66
- honra 287
- (honrar) honrat 22
- hora 258
- (hujar) hujat 70
- impetrar 82; impetres 238
- indisposició 11
- (infàmia) infàmies 180
- (infant) infants 64
- infern 17, 28
- (infinit) infinits 161, 188; infinides 129
- (inflamar) inflama 201
- (informar) informant 79
- (importable) inportable 51
- inuasió 183
- ira 24, 36, 143, 146, 159, 165, 172, 192, 193, 194, 195, 197, 207, 223, 243, 247, 260; ires 200
- irèxer 206; irat 166, 175, 204, 213
- irós 149, 168, 169, 170, 206, 233, 235, 241
- (irreverència) irreuerències 185
- ítem 143, 165
- ja 38, 246
- (jaure) jahia 80
- jamés 54, 105-106, 144, 155, 189
- jatsia 257

- Jhesuxrist 69; Ihesuxrist 224
 (jo) mi 253; ·m 208
 Job 108
 Johan 64
 (Johannes) Johannis 115
 jorn 100, 129; jorns 111
 (justa) justes 249
 justícia
 (jutjar) jutjats 101
 juý 115
- l' 9, 11, 21, 22, 46, 47, 49, 50, 52, 56, 61, 65, 85, 94, 102, 104, 124, 130, 133, 140, 145, 146, 149, 158, 161, 168, 169, 170, 177, 205, 207, 208, 210, 213, 240, 242, 264, 267, 271, 273, 278, 282, 287
- (llaç) lacz 270
 (lladre) ladres 217
 largament 18, 32, 39
 (llavors) lauors 107, 127, 154, 157, 214, 243
 (lleig) leg 40, 41; lege 162
 (llegir) legim 216
 (lleixar) lex 124, 125, 127; lexe 109
 (llengua) lengua 125
 (llibre) libre1-2, 19, 39
 (llinatge) linatge 29
- lo 1, 3, 8, 10, 13, 15, 18, 20, 39, 51, 52, 54, 59, 73, 86, 88, 91, 98, 102, 112, 119, 120, 121, 124, 129, 161, 165, 169, 171, 175, 179, 189, 199, 203, 207, 209, 213, 215, 219, 221, 224, 227, 230, 232, 233, 235, 239, 240, 244, 246, 248, 251, 252, 253, 254, 262, 270, 277, 280; la 1, 6, 7, 8, 13, 16, 20, 24, 25, 32, 43, 45, 46, 49, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 62, 64, 68, 80, 83, 97, 102, 106, 108, 116, 117, 119, 121, 125, 130, 132, 162, 163, 167, 174, 175, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 190, 194, 197, 207, 216, 217, 231, 232, 235, 237, 243, 245, 247, 250, 262, 266, 268, 275, 279, 282, 288, 289; les 9, 41, 67, 104, 125, 168, 172, 173, 174, 181, 200, 223, 246, 265; las 70; los 4, 14, 25, 44, 60, 80, 98, 101, 105, 107, 108, 128, 159, 191, 197, 201, 216, 228, 230, 232, 265; l' 58; ·l 47, 51, 57, 59, 103, 124, 129, 146, 176, 252; ·ls 25, 26, 27, 109
- (lloc) loch 118, 147, 205, 272
 (llochinent) lochtinent 169
 (lonch) lonch 163
 (llum) lum 253
 (lluny) luny 125
- lunyar 103; lunyaren 218; lunye 22
 (llur) lur 76, 128; lurs 100
 luxúria 35
- major 245, 264
 majorment 85
 mal 10, 13, 50, 64, 169, 182, 201, 220, 221, 225, 242; mala 192, 217, 271; mals 7, 110, 130, 161, 170, 184, 188, 218, 227, 228; males 56, 173...
- malalt 142, 241, 242
 (malaltia) malalties 58
 maledicció 99; maledictió 29
 (maliciós) maliciosa 201
 (manar) man 126; manat 224
 manera 285; maneres 4, 194
 (mà) mans 256
 (mare) mara 88
 mas 17, 137, 151, 242
 massa 17, 114, 136, 140, 186
 matex 97, 116, 117, 118, 146, 157, 168, 171, 195-196, 233, 272, 287; mateys 90
 menjar 80, 88, 109, 114, 135, 138; menjaua 71, 72; menjauen 76; meng 139; mengs 140; menges 136-137;
- mentre 106
 menyspresar 21, 103; menyspresat 50, 147
 menyspreu 156
 mèrit 237; mèrits10, 26
 més 121, 153, 10, 201, 215, 234, 242, 279, 280, 281
- (mesclar) mesclats 132
 (millor) mils 95
 misericòrdia 82
 (moll) mola 200
 molt 46, 50, 58, 83, 131; molts 10, 65, 111, 130, 169, 184, 218, 268, 271; moltes 84, 113, 173
 món 88, 114, 138, 216, 228, 264, 266
 (mundanal) mondonal 57
 (morir) morràs 258
 mort 97, 107, 108, 128, 148
 mortal 5, 20, 24, 31, 261, 262; mortals 2, 3, 15, 23, 34
 (moure) mou 210
 multiplicar 280
 murmuració 179
 muyto 204
- (nafra) nafres 183
 natura 154
 (negun) naguna 30, 55
 ne 6, 15, 29, 54, 85, 125, 127, 136, 144, 148, 150, 151, 152, 153, 155, 166,

- 182, 206, 208, 211, 212, 217, 231, 234, 287
- necessari 127
- ni 18, 139
- nichil 263
- nit 80; nits 87
- no 6, 11, 16, 18, 26, 44, 54, 68, 106, 107, 109, 116, 119, 120, 124, 135, 137, 138, 139, 140, 143, 144, 147, 150, 151, 155, 160, 166, 171, 188, 189, 208, 210, 212, 225, 226, 228, 242, 252, 257, 264, 266, 267, 274, 276, 287
- nodridement 137
- nos 73, 82, 83, 92
- nosaltres 90
- (nostre) nostra 41, 46, 69, 83, 87, 88, 91, 98, 158, 248
- nota 31
- o 23, 68, 73, 77, 158, 244, 285
- obeyr 288
- (obligar) obligat 121
- (obrir) obre 107
- (obra) obres 11, 213
- ocasió 15, 110
- (ocupació) ocupacions 113-114
- odiós 50, 146
- (oferir) offer 275
- (oir) hoyr 129; hou 209; hoge 209; horges 252
- oltrecuydement 156
- on 180, 181; hon 53, 147, 170
- (oportunitat) oportunitat 203
- oració 66
- (orar) oraua 80; orant 79
- orat 145, 160, 241; orats 113
- Orígenes 143, 165
- original 31
- pa 71
- paciència 231, 233, 237, 248, 253, 259
- (pacient) pacients 225
- paga 16
- paradís 89
- (paraula) paraules 56, 243
- pare 82, 87; pares 216
- parlar 125, 127; parles 199; parlarem 31, 37; parlat 39
- parleraç 56
- part 1, 80
- (partir) partex 4; partits 34
- (pasar) passa 204
- passada 243
- pau 166, 184, 189, 231, 267
- peccador 264
- peccat 4, 4-5, 5, 20, 31, 37, 40, 41, 49, 52, 92, 94, 95, 159, 160, 173, 193, 260, 261, 262, 266; peccats 2, 3, 23, 32, 34, 236, 238
- peccúnia 69
- pena 7, 16, 18, 106, 283
- Pençe 68, 257; Pençes 230
- (pena) penes 29
- penitència 94, 103, 118, 121, 123
- pensar 209, 211, 224, 227, 235, 240, 254; pensa 30
- per 4, 22, 30, 35, 41, 46, 49, 75, 82, 83, 88, 91, 91, 95, 114, 118, 124, 139, 147, 150, 154, 155, 156, 157, 162, 167, 168, 169, 190, 191, 208, 210, 213, 216, 220, 228, 231, 236, 237, 246, 255, 267, 268, 269, 272, 273, 274, 277, 282, 283, 284
- percebre 130
- perdicíó 271
- (perdonar) perdones 225; perdonarà 226
- (perdre) perdrà 116
- pereós 9
- peresa 35
- perfecció 134
- perillós 149
- (perir) perirets 119
- perpetual 89-90
- perquè 288
- persona 6, 121-122, 137, 148, 167, 182
- pertànyer 85
- pes 150
- (petició) peticions 249
- (peu) peus 256
- péxer 124
- (piadós) piedós 77
- (pitjor) pijor 107-108
- placcar 195, 197
- (plaure) plàcie 252
- (plaer) plaers 100
- (plorar) ploraran 100
- pobre 69, 79
- pobresa 59
- poch 71, 84, 133, 157, 171, 275; poca 72, 93; pocha 72
- poder 208; pot 120, 155, 157, 284; pots 239, 243; poden 29, 188; pogués 191; poran 227; poria 171; pories 141
- (punir) ponit 17
- (purgatori) purgatori 17
- porta 7, 45, 289
- (portar) porten 271
- (posar) posa 53, 163, 174, 193, 278

- posada 285
 preciós 81
 (predicar) preÿcar 70; preÿcant 79, 113
 (prendre) prenién 75
 preposar 20
 presa 287
 (preuar) presarà 233
 present 204
 (presentar) presente 278
 preu 156
 primer 8, 199, 224; primera 43, 175, 266;
 primers 25
 primerament 37, 44, 124
 (primus) prima 267
 (privar) priuats 25
 (procurar) procura 255, 257; procuraren 89;
 procure 58, 166-167
 proïisma 284; proïisme 50, 179
 (propri) pròpria 195, 223
 (provar) proue 62, 97, 273, 277
 Prouerbiorum 200, 214
 (provocar) prouoques 242
 (pujar) puge 186
 punto 204
 pus 32
 puy 159
- qual 6, 16, 162, 189, 194; quals 172, 181,
 191
 qualque 70
 qualseuol 284-285
 quant 20, 47, 68, 73, 86, 89, 101, 112, 121,
 151, 208, 209, 221, 224, 243, 246, 259,
 279; quants 227; quantes 77, 78
 quantitat 136
 quart 1, 15, 213, 235; quarta 53, 181
 que 3, 8, 11, 13, 15, 16, 24, 26, 31, 32, 34,
 43, 47, 61, 62, 68, 74, 76, 78, 84, 86, 87,
 91, 96, 98, 99, 102, 105, 108, 109, 110,
 114, 118, 123, 124, 126, 131, 132, 135,
 136, 140, 143, 145, 146, 149, 153, 154,
 155, 163, 165, 167, 170, 173, 174, 197,
 199, 204, 207, 208, 209, 210, 211, 212,
 215, 216, 217, 219, 220, 222, 224, 225,
 226, 228, 229, 230, 231, 233, 235, 236,
 237, 238, 240, 241, 242, 244, 248, 251,
 252, 254, 257, 258, 264, 266, 268, 269,
 270, 272, 274, 275, 280, 282, 283, 284,
 287
 quesque 234
 qui 2, 10, 13, 21, 23, 29, 35, 40, 47, 64, 68,
 69, 73, 99, 100, 106, 109, 111, 115, 116,
 129, 137, 138, 139, 145, 148, 150, 157,
 158, 166, 167, 175, 182, 184, 187, 188,
 193, 195, 204, 211, 212, 215, 216, 218,
 225, 228, 230, 240, 248, 255, 261, 270,
 271, 275, 276
 quint 240; quinta 1, 16, 60
 qui-s
 quod 263
- rahó 22, 53, 152, 160, 178, 191, 211, 212,
 256, 282; rahons 41, 91, 246, 265
 rahonable 137, 139-140
 rancor 175
 rebel-lar 55
 recomptar 188; recompten 111
 regiment 147-148
 regle 146
 regne 119, 120
 regonèxer 109
 (religiós) religiosa 122
 (remetre) remet 18
 remey 213, 247; remeys 193, 194, 223
 remeyar 155
 Remígius 174
 remissió 238
 (reputar) reputarà 234
 res 144, 147, 148, 150, 216, 228, 288
 resebre 249; resebut 86
 (respondre) responses 199
 resposta 200, 201
 ret 51, 146
 riba 70
 riquesa 276, 279; riqueses 270, 285
 roba 285
- saber 3, 34; sab 211, 212; sabie 87; sabés
 191-192
 salada 281
 Salamó 214
 saluació 83
 Saluador 98, 112
 sanch 117
 sant 219; sancta 62, 163, 262, 268-269;
 sants 4, 70, 98, 191, 197, 265
 satisfèr 116
 saui 205, 208
 sàuiement 91
 scientment 257
 scriptura 62, 163, 263
 seglar 121
 segon 10, 203, 227; segona 46, 177
 segonament 123
 segons 60-61, 98, 108, 110, 173, 204
 (següent) següents 41-42, 174, 265
 (seguir) saguir 227; seguex 77, 106; se-
 guexen 188, 228, 230; seguits 190

- (sembrar) sembrer 170
 sens 64, 69, 160, 179, 210, 212
 sensat 66
 sent 43, 49, 53, 54, 64, 105, 266, 267, 273
 (sentir) sentia 11-12
 seny 51, 102, 142, 241; senys 128
 Senyor 41, 46, 73, 77, 85, 92, 120, 158, 248, 252, 253
 senyoria 148
 separe 6
 sermó 53, 143, 165
 (servar) serue 197
 seruey 244
 set 281
 si 7, 8, 11, 16, 34, 44, 46, 49, 50, 60, 90, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 149, 156, 159, 163, 168, 175, 177, 179, 183, 189, 199, 203, 213, 220, 221, 224, 225, 242, 246, 266
 sinó 120, 127, 128, 163
 sobre 21, 130, 132, 144, 253
 (sobra) sobres 75
 sol 24
 solament 135
 soliu 71
 son 47, 57, 78, 79, 127, 273, 276, 286; sua24, 25, 61, 174, 288, 289; seu 81, 82, 96, 143; seus 98; ses 79; sues 168
 soptosa 108
 soptosament 152
 sort 251
 souín 15, 70, 98, 113, 136, 144, 158

 supèrbia 35

 tal 114, 169
 (tan) ten 283, 288
 tant 74, 108, 220, 273, 284; tants 190
 (tapar) tapen 105
 (tard) tart 72
 (temple) temples 48
 (temprança) temprança 45, 60
 temps 17, 171, 107, 133
 temptació 235-236
 tenebres 28
 terç 13, 19, 207; terc 230; terçe 49, 179
 terçement 135
 terra 132
 terribles 28
 (testimoni) testimoni 180
 teu 253; ton 135, 138, 207, 252; ta 167; tua 167, 231, 232, 237, 245; tes 249; tos 236, 238, 255
 Thimotheum 267
 (toldre) tol 8, 10, 25, 51, 57; tolen 102, 184; tolrà 161, 162
 tornar 244; tornaràs 160
 tost 166, 258
 tostemps 24, 126, 175, 234, 288-289
 tot 24, 28, 52, 57, 76, 124, 130, 147, 161, 162, 163, 176, 205, 214, 273, 284, 286; tota 45, 57, 81, 144, 146, 148, 160, 177, 182, 192, 203, 205, 273, 276, 278, 279, 285, 286; tote 179; tots 23, 25, 38, 51, 62, 90, 96, 111, 119, 127, 151, 167, 187, 232; totes 21, 29, 168
 tractar 33; tractat 1, 32, 96
 tracte 2, 40, 261
 trebayl 76
 trebaylar 78, 83; trebayles 43
 (trametre) tremet 108, 236
 (trencar) trenca 200
 tres 64
 tribulació 235
 trobar 117; trobarà 117
 tu 139, 144, 167, 208, 220, 222, 238, 249, 251, 254, 259; t'222, 258; te 43, 128, 135, 136, 138, 141, 160, 161, 221, 225, 227, 233, 234, 236, 238, 249, 255; t 140, 143, 248, 252; t 144, 160, 161, 166, 226, 235, 244, 251, 257
 turment 176
 turmentar 83; turmentant 81

 (ho) u 62, 111, 139, 158, 213, 257
 (valdre) ual 157; vallen 26
 (venir) ue 13, 154, 155, 287
 (vegada) uegades 71, 74, 154, 155, 170, 186; vegades 78, 129
 (vèncer) uençre 43-44; vences 44; vençut 232
 (vici) uicis 44
 uigor 81
 (vil) uils 125
 (voler) uols 165; uol 263, 288;
 uoluntari 4
 uos 113, 119
 (ull) huyls 105, 107
 ve[fnal] 289
 vedat 41, 92
 venial 5, 31; venials 15
 venir 133; vénen 180, 181; vindràs 162
 ventre 47, 57, 131
 (ver) vera 22, 121, 253
 vergonya 58, 102
 verí 125
 vespre 76-77
 (vetllar) vetllats 113

- veure 129; ve 248; vehen 106; veu 210; veuràs 251
via 285; uia 52
vici 46, 55, 154
(vida) vide 58, 216, 274, 276
(vigília) vigílies 133
vigor 120
vijares 251
virtut 22, 45, 219, 238
(vituperi) vituperis 181
viu 231
viure 56, 165-166; viuen 24, 106
vn 23, 53, 71, 96, 100, 143, 209, 275; vna 61, 153;
vol 26, 267
volar 131
(volar) vol 26, 267; volien 218; volria 126;
volries 229; volgués 192; vuyles 244;
volent 116
voluntat 255

xristià 19, 54, 86, 277

y 9, 195
ydola 275
ydolatre 275
ydolatria 272
Ysach 131

